

SAB. Sorenskrivaren i Sunnhordland

I. A. 17a

Tingbok 21. februar-18. desember 1676

Teiknforklaring

[...] er utfylt av avskrivaren, t.d. etter klåre manglar eller utelatingar. Der spørsmålsteikn eller utropsteikn er nytta, er det for å markera uvisse med kva som står i originalen, eller ei markering av at det verkeleg står slik skrive.

<...> er margnotisar i originalprotokollen

|-...-| er overstrykingar i originalen

`...´ er skrive over linja i originalen.

Oppløyste forkortingar er skrivne med kursiv. Marketeikn och skillingsteikn er skrivne som *march* og *skilling*. Einskilde svært frekvente forkortingar som t.d. Rd (riksdaler) er ikkje oppløyste.

Eg har retta meg etter avskriftsnormalen i Diplomatarium Norvegicum XXII, dvs. at berre i ord etter punktum, samt i eigennamn og einskilde andre ord som t.d. månadsnamn, einskilde titlar og tiltaleformer (Herr, Welbiurdig o.s.b.) er det nytta stor forbokstav. Einskilde stader er det sett inn punktum der eg har sett det som naturleg. Ligaturen <β> vert transkribert som <sz>. Romertal er av ortografiske årsaker transkribert som arabiske tal.

Sidetal er utheva og skrivne fortløpande i teksten mellom skarpe klammer. Utheva er også den innleiande teksten kvar gong det er halde ting. Dette er gjort av meir praktiske årsaker, slik at det skal vera enklare å finna kvar einskilde tingmøte.

Tingbok nr. 17a er noko skadd. Særskilt gjeld dette øvre og nedre ytre hjørne av foliane, som er skadde gjennom heile tingboka. Der det manglar tekst er dette markert med [...], og dersom det av konteksten går fram kva som truleg har stått i dei manglande partia, er teksten kursivert og sett mellom tilsvarande skarpe klammer.

Jo Rune Ugulen
Statsarkivet i Bergen, juli 2002

[SAB. Sunnhordland tingbok nr. 17a, 1676]

[1a] [.....]

Anno 1676 den 21 Februarj møtte J[.....] sorenschrifuer i Sundhorlen, epter Hansz E[*xcellentz Her*] Canceler, welbaarne Johan Frederich Marschalks [.....] befalling daterit Bergenhus den 30 Septembris 1675 <paa ting stue udj Føyens skibred> anlangende en sag imellemb Johan Annemøller aff Kiøbenhafn, paa dend eene, och welfornehme mand Pouel Truelszen sorenschriffuer i Sundhorlen, paa dend anden side, angaaende en gieldez fordring, som *Seigneur*[?] Pouel Truelszen, schal epter beuis were schyldig bleffuen, til Johan Nielszen aff Kiøbenhafn. Huorda epter lang forhael, imod soel gich neder, ingen louglic thil nefnte mend møtte, vndtagen de 3 mænd paa Hysingsta, herudj Føyens schibrede som denne stefnemøde war berammet at staa, war tilstæde, nemblig Peder, *gammel* Johannes och Knud Hysingstae, som 'sagde' iche at were tilsagt siden den 22 Decembris sidstleden de war paa Grof.

Hansz Gramb i fuldmagt paa Annemøllers wegne møtte.

Pouel Troulszen præserterit och sielff paa steden.

Efttersom Hansz Gramb gaf forslag at de fordrede penge war assignerit til en mand i Bergen. Huortil Pouel Truelszen suarit och erbød sig til at lefuere och betalle 30 rdr strax til en ???sant mand udj Bergen och resten ochsaa 30 rdr til Martinj førstkommende, huilche der kunde holde hamb frj, och krafuesløs i alle maader for Johan Nielszen, hansz hustru och deris arffuinger. Mensz Hansz Gramb wille Pouel Truelszen ingen penge lefuere til.

Widere kunde denne gang iche giør[.....] formedelst mangel aff some m[*end*]. [1b]

[*Anno 16*][7][6 de]n 30 Martj ware wij epter[*schref*]ne Bendix Dyrhus, sorenschriffuer udj Sundhorlen, [...]luff Toe, Morten Helleland, Larsz Fereuog, Hansz Mæuatten, Rasmus Toe och Gabriel Tuet, forsamlede paa Fladderagger udj Opdal schibrede retten at betienne.

Huor, da, udj rette, præserterit, Hansz *Excellentz* højædle och welbaarne Ludeuig Roszenkrantz til Hatteberg, genneral krigsz commissarius udj Norge, fuldmegtig, hederlig och wellert karl Mons*seigneur* Jørgen Pederszen, samt erlig agtbahr och welfornehmne mand, *Seigneur* Johan Toerszen, Konglig *Mayestetz* fougit herudj Sundhorlen, som wed en vdtagen rigsens stefning haffuer ladet udj rette citere hansz naboe, erlig och gudfrøgtig quinde, Catrine, *sallig* Her Peder Mogenssens epterleffuersche, samt hendes børn, belangende hendes paa boende gaard, nemblig Hellen udj Fladderagger, desz rydig giørelsze nu til fardagh, och det formedelst adschillige foregiffuende aarsager.

Da epter lang samtalle och förind nogen aff de tuende rigsens steffninger bleff oplest, er fougden Johan troligen[?] saaledis med Catrine *sallig* Her Peder Mogenszens, och det med hendes neruerinde tuende sønner Peder och Daniel Pederssønners ja och samtøche, nemblig at Johan Toerszen har loffuet enchen Catrine at giue hende for hendes jordebrugs affstaaelsze, nu til denne førstkommende fardagh redepenge strax at betalle, treisindstiuge rixdlr der foruden epterlat hende ald dend skatt och rettighed hun til dend tiid pligtigh er, samt loffuet at fornøye, hansz wærfader welfornehme mand *Seigneur* Peder Anderszen dend resterende tiende restandz hand til dato [2a] hosz hende haffuer at [.....] Johan Toerszen sielff, paa kierchens [.....] at søge hende gandsche epterlat, [.....] Er enchen aff Johan Toerszen, beuilget [.....] queg maa gaee her i marchen och haue frj græ[s.....] til imod høsten, at det kand bliffue affhendt och en tøsz, som det kand beopagte, med huszverelsze saalenge beuilget, huorudj hun kand foruehre huisz affdrot imidlertid aff melche kiørne kand falde. Diszligste Johan Toerszen gandsche epterlat alle de præntioner hand til denne daug hafuer kundet haue hafft, enten imod hende eller nogen hendes børn, gandsche at were ophefuet samt død och machtiszløsz.

Huor imod enchen och hendes børn lofuet dend halffue Fladderagger som de hidtil brugt hauer gandsche och aldelis at schal were ryddig til førstkommende fardaug (vndtagen) huisz met quegen och tösszen tilforen beuilget er, huor paa de wed handtag for retten saaledes bleff wenner och welforligt.

For-uden dette bleff enchen med fougden forligt anlangende hendes quern och quernhus, som fougden hende aff kiøbt for sex dlr. De sexti rixdlr bleff hende strax i woris neruerelse tiltaalt, dislige ochsaa de sex for quern och quernhusz.

Anno 1676 den 4 Aprilis bleff holt alminde[lig] waar, waaben och sageting udj Opdal schibrede paa Schaden, med dedz schibredz almue. Neruerende Konglig Maystetz fougite erlig och velfornemne mand Johan Toerszen, lenszmanden Christoffer Nedre Hammerhoug, med goet folch fleere da thilstæde war. Huor da retten med effterschreffne laugretzmend bleff betient, nemblig Anders Stølle, Anders Løchhammer, Jacob Hammerhoug, Larsz Lande, Knud Opdal, Johannes Haaland [.....] Gulbrand Berie, Gullich G[.....]

[Huor da] fo[rst] bleff læst Hansz Konglig Maystetz allernaadigste [for ner]uerinde aar paabuden schattebreff, huilche liuder [ord e]pter andet som følger.

Wii Christian den fembte, med Guds naade etcetera, giør witterligt for alle wore kiere och tro vndersaater, aff adel samt geistlig och werdtzlig, med meenige bønder och almue, som bygger, boer och tilholder udj Bergenhus stiftt och i wort rige Norge, at wi til woris och vore vndersaaters conservation, saa och wore riger och landers høimachtpaaliggende defension, udj dissze wanschelige tider, allernaadigst haffuer for goet anseet, schatten for neruerinde aar at lade paabiude paa denne maade. Nemblig udj Nordhors fougderie aff en løb eller trej bismær phund smør trej rixdlr trej ort. Sundfiord och Sundmørs fougderier, aff en løb trej rdr. Norfiord, Sundhor och Yttre Sogen v-den for Quamsøen aff en løb halff tredie rdr. Waas, Yttre Sogen inden for Qvamsøen, aff en løb smør toe rdr. Indre Sogen, Haranger, Bremanger, Kind och Vilnes sogen i Sundfiord, samt Selløe giæld i Norfiord, at schatte aff huer løb smør toe rdr. Lærdallen vnder Fiellefield udj Indersogen, at schatte halfft der imod, saa som en rdr, ald anden landschyld at reignisz til løber.

Disligeste schal och alle som nogen tiende, laxe fischerier eller deszlige, til kiøbs, pandt eller benaadning bekommit, der iche tilforn er lagt och sat for landschyld, deraff contribuere fire rdr, aff huer hundrede som de aarligen haffuer til oppebørszel. Saa och de som sig at were almindinger hauer tilkiøbt, at schatte aarlig deraff fire procentum, for huer hundrede rixd de der for giffuet hauer, vnder samme panties eller benaadnings fortabelsze. Odelszschatten schal huer landtdrot och pandthavende selff, som iche derpaa vor egen eller benaadningsbreff hauer, betalle i det fougderie huor gotzet ligger. Eller och om landdroten, eller pandtmanden [.....] da at betallis af lejlendingen [3a] til affkortning i landschylden hosz jord[.....] hoszbunde, igien epter fougdens zeddel [.....] skippund tunge, en løb eller spand, at [.....] en hud - en halff rdr halfftiende schilling, en [.....] fisch halffanden ort, ald anden landschyld at reign[es] epter tyngte. Doch huer jordrot som boer paa sin egen jord at schatte som en lejlending och vere frj for odelszschatt.

Her for-uden schal `af` huer trei hundrede tønder hart korn giffues maantlig femb rdr til rytterens vnderholdning, som til huer stedz fougite 22 dag udj maaneden schall clareris, som er aff 5 tønder 8 schilling dandsche, fra huilche rytterholdz penge dette godz allene vndtaget som nogen pro officio niuder, som af sin bestilling rytter holder, saasom det til laugstolen ligger och præster. Saa ochsaa i provianschat, giffue aff huer toe schippund tyngte, anden landschyld effter samme maade, och proportion at reigne, enten it halfft bismerpund reent smør, eller en halff rdr i penge, saa och enten en halff wog och fire scholpund goed tør rotschier, eller en halff rdr. Huilchet aff Bergenhus stiftt udj Bergen och til

provianschrifueren samme stedz schal lefueris, och schal smøret betalles och clareris til dend sidste Junj. Dend tøre rotschier til den sidste Octobris.

Kaaberschatten vdgiffues i aar som i fiord. For nest forbemelte tuende schatter nemblig rytterholdzpenge, provianschat, er gandsche ingen exciperede, enten de til militie etaten ehre assignerede eller iche, vndtagen en fuldgaard som huer officerer som gaard er forundt och tillagt, forundis der for saauelsom alle andere paabud frj at vere.

Saugschatten angaaende da schal af huer hundrede boer, der schieres paa de sauger som iche med særh benaadning privilegierede ehr och bekommer tømmer aff wore kierchers, præstens eller andre geistliges skouger och beneficier, eller af wore almindinger, sampt huer heel eller halff damsztuch paa nogen aff samme grunder. Disligeste [.....] sauger som staar paa noget aff det vdlagd[e.....] [3b] [.....] findes nafn giffuet och affhendt, at giue os [.....] for-uden dend sæduanlige tiende dehle [.....]dehlis er forpachtet och huer saugmester at schatte aff huer tusinde deeler hand schier, paa alle privilegerede, saauelsom alle u-priviligerede en halff rdr, som er aff huer hundrede femb schilling.

En huszmand som bruger it handtuerch schatter tou rdr och ellers ichun en halff rdr. Men de huszmænd som boer paa lejlending grund och eyendomb, huoraff lejlending schatter och schylder, at komme lejlending till hielp, och ej widere schat til osz vdgiue. Disligeste en strandsidder som iche suarer til nogen kiøbsted och bruger tapperj och anden næring, at giue tou rdr, och ellersz ichun en halff rdr. Men de som bruger jord vere sig handtuerchsmænd, huszmænd eller strandsiddere at schatte derfor u-den epter jordens skyld, som en anden bunde. Pæbersvenne som ehre ledige karle och huerchen er bunde eller tienner i aarsz tienneste, at giue tou rdr, och dersom hand bruger kiøbmandschab med hester, slag, søufuer eller deszlige schatte thoe rdr der foruden. Diszligeste om en bundesøn i saa maader ochsaa bruger handel at schatte tou rixdr. Huer fuldwoxen karl eller tiennestedreng som iche er vdschreffuen, och ey hauer tient vnder landt militien, eller paa floden udj trej aarsz tid, at giue en rdr, och samme schat at clareris udj fire terminer, nemblig dend første fierdepart til pindzedaug, dend anden til Olaj, dend tredie til Michælj och dend fierde til juel. Och maa ingen tienneste dreng eller karl, epter schattebreffuitz publication u-den louglig forfald, enten begiffue sig fra dend sted hand tienner eller hafuer sit verelsze førend hand lefuerer sin schat sammestedz fra sig, saa frembt bunden eller de hand hafuer sit tilhold hosz, der schatten bleff lagt, ey sielff wil suare och clarere derfor. Och schal ellersz ingen øde eller forarmede gaarder och pladzer til afgang i schatten passere, men fougden betalle schatten af wort egit och kierchens godz om ki[erche]vergerne det ey vil antage, och der i mod niude [.....]øde som hand ved egen bekostning saed[?] [.....] tilweje bringe, och schaten fremb for [4a] ald anden landschyld betalle, mensz huer [.....] *pro*prietarius at betalle for sit eget ø[.....] det hosz hannem at søge, och huor fleere i en gaa[rd .....] da schal dend som bøxelretten hauer, suare [.....] imod hannem da thillades, at formeene dend a[.....] ey[.....] i gaarden noget aff gaarden at opberge førend schaten [..] for deris parter i gaarden rigtig clarerit huner, schal och ingen af adel frjholde nogen gaard eller gaardepart, ey heller vggedagszbønder, strandsiddere eller andre tiennere, for fornemelte `skat` vndtagen hansz egen sædegaard, hand sielff paaboer och holder daglig dug och disch paa, och de som i 40 aar hauer verit frj adelige sædegaarde, och der hauesz Kongelig frjhedz breffue paa, huoraff copie ved mandtallet schall følge.

Ellers schal huer sogneprest och residerende capelan paa landet alleene niude frj sin præstegaard, och residentz hand paaboer eller bruger och videre iche. Item huer fougit och sorenschriffueren huer en frj gaard i huert fougderie, som de alleene paaboer, och ey widere. Doch ej høyre aff landschylden en paa thoe schippund tyngge, eller anden lige landschyld derimod, det øfrige at schatte och schylde for lige ved andre. Men huor fougderne hauer it hundrede rdr til løn, dennem ingen frj gaardz schat at godtgiøres, schal och en Kongens bunde lensmand i huert hofuet præstegield, och iche for nogen annex niude sin gaard frj for leding,

foering och visøre, udschriffuelsze, knegtehold, med ald anden slig smaa redzel och paabud, och ellers for woris interessis bedere paaagt[!] hereffter niude af alle bodemaalszsager, som de huer ting angiffuer, och selff schulle paatalle, en tiende penge som fougden en huer schal goetgiøre, och med hans beuis ved hans aarlig regenschab i schat cammerit til vdgifft forclare. Post bønderne schulle vere frj for vdschriffning, och knegtehold, men ellersz schatt och schylder lige ved andre, och schal wor stadtholder saauelsom huer amptmand i hanz district haue nøye indseende, at ingen meere postbønder holdes, end endelig for-nøden er, och thilholde wore fougder, effter forleden aars schattebreffue, at indlefuere dend anbefallede specification paa postbønderne i huert fougderie, med huer gaardz landschyld, och huor vit imellem huer post, at der imellemb poster[ne] kunde giøres en ret lighed, saa at dend eene e[ffter .....]suering och reissze med posten, niude lige frihed [.....] [4b] [.....]nøden och [b]illigt eragtis, da thillegges noget [.....] leding och viszøre eller diszlige. Och schal ellers [.....]gen i huem och vnder huad prætext, det och [.....], geistlig eller werdtzlig prætere, eller haue nogen frihed paa deris aufflsgaarde, eller i andre maader udj forskreffne schatter.

Biudendes och befallendes wore amptmænd, fougder, at de saaledes som forskreffuitt staa schatten til forskreffne terminer rigtigen lader indkreffue, och paa behørige steder, v-den nogen epterladende restandz lefuere. Saa och strax forferdiger, och inden fire maaneders forløb fra dette breffs dato, udj wort skatcammer indsende, rigtig extract paa huor megit forskreffne schatter och oppebørszeler, huer for sig fuldkommelig kand bedrage, och alle gaarder i mandtallit, enten de agtisz frj eller iche, rigtig at indföris med deris landschyld och til huemb de schylder, och hosz huer gaard anteigne, alle paa samme grunde boende strandsiddere och diszlige. Item tilliggende sauger, qverner, och huad der aff giues, och enten de ere aargangs eller flomme sauger, och brugis aff bunden sielff, eller andre. Och huor nogen slig quernemøller findes at were forringe satt, schal fougden och schriffueren, med sex laugretzmend, pantsette dennem, som de agter forsuarligt woris indkombst thil billig forhøielsze, u-agtet huad for frjhed nogen derpaa tilforne sig kand haue thilholdt, som wij iche med woris sær special bref hafuer benaadet eller confirmerit, och schulle ellers ichun een wore fougder, i huert fougderie alleene, och ingen meere, oppeberge ald schat, leding, tiende och ald anden war rettighed, aff wissze och w-wissze, intet vndtagen, och derfor med rigtig regenschab aff wor amptmænd huer for sit ampt, sielff vnderschreffuett och forseiglet, suare och clarere paa thilbørlige stæder, saauit vj deraff iche til andre hauer ladet bort forpachte.

Ellers schal huer fougdit were tiltengt, inden bemelte tid, de forhen anbefallede extracter med hans mandtaller och regenschaber, betimmelig til huer stedz amptschriber at lefuere, som dem effter forordningen præcisse, i wort skat cammer, iligemaade aff wor amptmænd, sielff vnderschreffuen och forseiglet skulle ind sende vnder thilbørlig strad, for huilchen derudj findes nachleszig, eller forsømelig, och paa [.....]ellemb fougden, landretten och bunden, kand [5a] fares och holdis thilbørlig rettighed om huisz b[.....] eller och kand restere med. Dermed schal saaleedes f[.....] at saa snart schattebreffne ere forkyndt, da schal [.....] fougdit i huer sogen paa tinget förind hand oppe[berger] nogen schat och rettighed, lader forferdige, och sam[men] hæffte 2 arch papiir, giennem draget, med sin egen och sornschrifuerens forseigling, och aff dennem vnderschriffuis, huoraf hand et exemplar til huer bunde i sær, paa huer gaard och pladz schal levere. Och huer bunde betaller en gangh och iche tierre, for samme papiir 2 schilling. Vdj samme boegh schal fougden vnder hans haand indteigne, bunden till wissze epterretning gaardens schyld, sampt i sær, specificer huad skatter och tyngge samme gaard for dett aar tilkommer at vdgiue, intet vndtagen, siden det in summa bereigner, saa och terminerne opteigner, til huilchen huer clareris schal, och huor meget til huer tid. Iligemaade schal tienden naar dend forfalder der i indschriffues. I samme boeg schal fougden eller hanz fuldmegtige afteigne och qvitere bunden, huad penge derpaa annammis, item huad wed wurdning søges, huormegit och huad for wahre derfor bekommis

och til huad prissz, alt wed daug och datum, och saa restantzen endelig derhos til dend sidste termin, med huilchen restantze i sær saa 'ledes' skal forholdis, alt huisz restance hosz bunden paa it aar iche kand bekommis, schal doch det samme aar bereignis, clareris och til tinge kundgiøres, och bunden , specialiter aff schrifueren schriftlig meddehliis, saa at bunden v-tuifagtigen kand wide huad och huor fore hand noget schyldig blifuer, och huor det iche scheer, eller sceed er, saa och i lige huor fougden icke, effter ofuen bemeldte maade bunden paa sin schat bereigning giffue, schal bunden siden were frij for fougdens eller jorddrottens søgning och fougdens eller hanz arfinger sielf suare dertil, saauit worisz egen indkombst angaar. Och paa det ringe tuil vere kand, om bunden saadan bereigning af fougden eller iche bekommit, da schal dend paa tinget hannemb offuerleffueris, heller derfra thilsendes, och da af sornschriffueren anteignis, huemb deszlige bereigninger bekommit. Huorfor hand offuer ald sin restantz it rigtig register och thingvinde offuer huert thinglaug aarligen til huer høsteting schal tage, och woris amptschriffuere, hosz hans regenschaber indleffuere, som fo[.....] schyld schal følge med regenschabit, till wort sk[at cammer.....] [5b] [.....] fougit aff wor amptschriffuer at qviteris for [.....]ind och gamble er clarærit. Endelig schal [.....]mænd aluorlig were paamindt at lade vere [.....] schattebreffue huer gang de ankommer for meenige almue i huert thinglaug, saauelsom paa prediche stollen udj huert hoffuitsogn och annex oplæssze, och derepter en huer, ingen vndtagen, sin schat paa tinget i alle mandz paahør, och jorddrotens eller hanz ombudsmands om hand saa nær er thilstæde, offuerverelsze thilschriffue, och aff fougden med sornschriffueren, och 12 laugrettismænd sammestedz, strax vnderschrifues och forseigliis och, ingen anden stedz, under fougdens och schrifuerens bestillings forlissz, och huer bundelenszmand rigtig copie aff skattebreffuit, almuen til epterrettning, iligemaade paa tinget huergang thilstille. Och maa det vere huer jorddrot tillat, saasom dend paa tinget lagt worder, om hand det begierer ved sin fuldmegtig att indsamle och til fougden lefuere, til de bestemte terminer, saa frembt jorddrotten dertil findes wedehæfftig, och huor bunden ellers med schatte terminer forhaler, da fougden at holde sig ved jorddroten, eller grunden, der hand best ved schatten til huer termin rigtig, uden nogen afgang at faae.

Och effterdj en huer proprietarius u-den underschee af huad stand det were kand, selff suare for deris øde forarmede och resterende bønder alt huad de til huer termin iche rigtig clarerer, da paa at proprietarierne, och om de vilde kunde vere vidende huad deris bønder med resterer, saa schal huer fougit forpligt were fiorten dage i det seeneste, effter at schatten er forfaldet paa thinget, it rigtig restanceregister at forfatte, huilchet hosz sornschriffueren schal epterlades huor da en huer kand faae rigtighed huad hans bønder med resterer. Sornschriffueren schal were forpligt samme restance registre en huer som det begierer och enten sielf bunden ehre, eller bunden i det fougderie er eyende, eller deris fuldmegtig u-den nogen betalling at anuisze och tillade, at de sielf deraf, for saauit *dennem* eller derisz bønder angaar, copie deraff tager, wil [...] och at ingen sornschriffuer schal *dennem* der aff copie [.....] vnder sin haand, skal hand dertil were [6a] forpligt, och det for-asz[?] saadan restance regis[ter.....] huer schatte termin.

Skal och huer fougit i [.....]neste[.....] epter terminen forfalder, til general commiszari[atet ind]schiche, och det vnder 10 rdrs straf, huer gang, som til milita[ir eta-]ten schal angewendes, och hosz de forsømmelige med militarische execution indrifues. Och huilchen fougit som iche til huer Phillippi Jacobi daug, ald epterstaaende restantz i wor am[pt] schriberstue rigtig clarerer och affbetaller, hand at ansees som nachleszig och w-døgtig, i huisz stede saa sna[rt] det osz tilkiendegifues, wij allernaadigst vil were bete[...] at thilsette de, som woris interesse bedre paagt kunde [...] Biudendes och befallendes wore stigt befallings mænd och amptmænd, amptschribere och fougder, och alle andere vedkommende, at de sig herudinden retter, ladendes det ingenlunde. Paa Konglig Maystet min allernaadigste herris och Konges weigne effter høistbemelte Hans Konglig Maystetz allernaadigste

befallingh. Aggershus den 29 Februarj 1676. V F Gyldenlewe.

Noch blef liudelige lest en anden Hansz Konglig Maystetz allernaadigste forordning och befalling, i den henseende efftersom Hansz Konglig Maystetz en stoer andeel dygtige och søe erfaren baadzfolch behøffuer at lade werbe, da haffuer Hans Maystetz strengeligen och aluorligen paabudet och hermed forbiudes, alle søefolch aff Hans Maystetz vnderdanner paa røm, sild och førde, saauelsom offuer alt udj bege Hansz Maystetz |-lande-| riger, lande och førstendommer, at ingen vnder liffs straff sampt boeszlod och anden derisz formues confiscation sig schal vnderstaae udj nogen fremmedes potentaters eller fremmedes tienneste sig at indlade, eller fra bemelte riger och lande at begiffue. Huoroffuer forwelterne eller fougderne aluorligen befaller at offuerholde etcetera. Samme forordning, daterit Kiøbenhafn slot den 25 Januarj 1676.

Med derhos Hansz Excelentz Her Cancelers befalling, forindførte Hansz Konglig Maystetz allernaadigst schatte breff, tillige med denne forordning, at fougden demb paa til[børlige stæder] lade forkynde, aff Bergenhus, den 14 Mart[j 1676.] [6b]

Gulbrand Berie loed læssze it pandtebreff aff hans sødschinde Anders, Lauritz, Suend och Botel Botelsønner och Anne Botelsz datter Borgen vdgiffuen, liudende paa en halff løb smør och sex marcher, och en rixort penge, liggende vdj hans paaboende jord Berie, huortil hand sielff er odelszbaaren. Samme breff daterit Wæuaten til et almindelig høstetingh herudj Opdal schibrede den 20 Novembris 1675.

Ingebrigt Johanszen Nedere Hommeluig loed læssze it *gammell* pandtebreff som hamb er sat til forsickring for vngefer 12 rdr aff Jens Møchlebust paa hansz quindes vegne. Huilche med sex laugretzmendz forseigling beuiszes at sallig Elisabet Augustinj datter, fordumb boende paa Mæland her udj Onerimb sogen, at haue annammit aff sallig Mattias Lasszesen thilforn boende paa Møchlebosta udj *forschreffne* Vnnerimb sogen, fembtij rixdlr in specie. Huorfore hun haffuer i pandt sat til *forschreffne* Mattiasz Lasszeszen och hans arffinger en halff løb smør och en hud godz, liggendes udj en gaard kaldisz Meland, herudj *bemelte* Onnerimb sogen, aff dato Søreidz tingstuffue den 8 Aprilis 1625.

Sager bleff ingen denne *gang* foretaget, effter som ingen møtte. Thil some mend bleff vdkaarit at reise `til` laugtinget Jacob Daland och Lauridz Anderszland.

Anno 1676 den 6 Aprilis blef holt almindelig waar, schatte, sage och restandzting, sampt mønstring med de inrollerede paa Sør Drifuenes udj Waags schibred. Neruerinde Konglig Maystetz fougit erlig och welførnehme mand Johan Toerszen, hederlig och wellert karl Michel Iffuerszen, bunde lenszmanden Clausz Becheruig, och idtzige lenszmand Johannes Windenes, med goet folch meere dend tiid tilstæde war. Huorda retten med effterschreffne laugretzmænd blef betient, Johannes Bache, Mogens Hilde, Michel Øchland, Johanes Hougland, Simen Remmereid, Ingebrigt Tisleuold, Joen Drifuenes, Knud Røland, Olle Norfunden, Knud Thidzleuold, Johannes Hafstøe och Larsz Santor.

Och blef først liudeligen lest Hansz Konglig Maystetz aller naadigste forordning belangende ingen baadz mænd, vnder liffs och boedzlods fortabelsze at begiffue sig af dissze lande och førstendome, i nogen fremmede potentater eller herres tienneste, efftersom Hans Maystetz sielff søefolch agter at werbe. Daterit Kiøbenhafn den 25 Januarj 1676.

Dernest blef liudeligen lest høystbemelte Hansz Konglig Maystetz allernaadigste

[*schatte*]breff paa landschat, rytterhold, proviantschatten och [.....*sch*]atten, huilche ord fra ord tilforn wed Opdals schibrede [.....2], 3, 4, 5 och 6 findes indført. [7a]

Eluff Græszdall, Nielsz Guxemb, Mogen[*s Sand*]uig och Salom[*on*.....]denes stefnt for dend sag som til sidste høsteting war [.....]

Parterne blev indbiurdes forligt, och aff sognet med Konglig Maystetz `fougit` formedelst `de` w-manærligen har refuet och slaget til hin anden, sampt draget knif paa kirchevejen. Nielsz Guxemb afsognet for 3 rdr, Mogens Sanduig for knifscha[...] 5 rdr, Eluf Græszdal afsognet for hanzz mund, formedelst hand blæff befundet tuehermet, for 3 rdr. Salomon, som lenszmanden lofuet for, 1 rdr. Huilche samptlig lofuet betallingen til førstkommende *Sanct Michelsz* daug.

Lenszmanden ladet stefne alle tre Hafuerøens mænd, Nielsz, Jacob Jacobszen och Jacob Asbiørnszen formedelst de schal haue fordult noget wragh, der hafue fougden der inqvireret epter. Lenszmanden Johanes Windenes bekiende for retten at Jens Dauer hauer sagt til hanmb at der war it pahr støfle at for tienne for hamb paa Hafuerøen, huorpaa hand beeraabte sig paa hanzz grander til widnizsbiurd, nemlig Jacob och Simen.

Alle tre Hafuerøens mend møtte, nechtet och fragich gandsche intet wrag at haue fundet meere, end som aabenbaret war. Beroer til widere forhør och neste ting.

Nielsz och Jacob Hefuerøen ladet stefne Dirich Mesing borger udj Bergen och residerende udj Stolmeuogen, for en baad paa tuende lester, hand aff demb kiøbt hafuer, huor fore hand schulle giue demb 5 rdr 2 *march*. Huilche baad hand hauer affhendt fra demb, och effter tre maaneders forløb, hiemført och iche vilde holde kiøb.

Clausz Becheruigen suaret at Dirich Mesing sielff møder udj egen person, om de deszforinden iche anderleedes foreenis.

Welbiurdig frue Margrette Juel ladet stefne Nielsz Aarland for hand hafuer kastet 4 baader moel, vnder hendes land udj Trangen.

Nielsz Aarland møtte intet, lenszmanden hiemplet at hand och hans gandsche hus laa siug. Beroer til widere stefnemaal.

Welagt mand Jochum Piil ladet stefne Michel Jacobszen, tilforn tiennendes hosz Hans paa Holmen, for hand har taget festpenge aff huskonnen i Bagholm, nemblig 1 slet*march* paa hanzz vegne, strax effter fastelafn, och iche komb at lefuere hannem pengene igien førend palmesøndag. Mensz Jochumb bekiende sielff at de iche war forligt om lønen.

Hanzz paa Holmen møtte paa hanzz drengs vegne, thj at hand er for hamb udj byen. Beroer dermed [*til*.....] kommer sielff thilstæde, och huskonen bliff[*uer*.....] som festepengene paa *forschreffne* Piils vegne v[.....] [7b]

Hederlig och [*weller*]t karl Michel Iffuerszen præseniterit udj rette paa hanzz faders, welfornehme mand Iffuer Knudzens vegne, som ved lenszmanden hafde ladet stefne Eling Setterbøe for fire aarsz tiende, nemblig for 64, 65, 66, 67, á aar 10 *march*, er 6 rdr 4 *march*, och for 17 rdr udj Konglig Maystetz schatt effter Clausz Becheruigs beretning, nu her for retten.

Eling Setterbøe møtte, bekiende self de 2 aars tiende at vere schyldig, paa det 3die aar bekiende hand effter Iffuer Knudzens beuilling at haue lefuerit 8[?] spand korn til Aron Hetlesetter, det fierde viste hand intet om.

Belangende schatten beraaber hand sig endnu som tilforen paa it affaldzbreff, huilchet Clausz berette att were hosz Iffuer Knudzen.

Beroer til neste ting at derom imidlertid kand bliffue erkyndigt, och haffuer Eling Setterbøe selff hosz Iffuer Knudzen derom at fornehme.

Anno 1676 den 8 Aprilis blef holt almindelig waar, schatte, restandz och sageting, sampt mønstring med de inrollerede udj Ous schibred paa Molde. Neruerinde Konglig Maystetz fougit erlig och welfornehme mand Johan Toersen, Konglig Maystetz bunde lenszmand Henrich Jenszen Molde, med godt folch fleere dennd same thid thilstæde war. Och bleff retten med effterschreffne laugrettis [*mænd*] betient, Olle Sørstrønnøe, Johannes Lij, Hansz Løndall, Olle Lepszøen, Haluor Holmfjør, Olle Quennes, Albert Helleland, Johanes Hatuig och Baar Biunes.

Huorda først blef liudeligen læst for indførte høystbemelte Hans Konglig Maystetz allernaadigste schattebreffue for neruerinde aar, liudende paa landschat, rytterhold, proviantschatt och kaaberschatten.

Dernest bleff liudeligen læst Hans Konglig Maystetz allernaadigste forordning om ingen indlandische søefolch sig udj fremmedes thieneste at inklade, vnder lifs och boedslodz fortabelsze, huilche witløfftig wed Opdals schibredz folio befindes extraherit.

Noch blef læst Hans Konglig Maystetz allernaadigste forordning anlangende alle svensche schibe iche allenne de schibe med deris lading som udj søen findes eller antrefes, och enten cron Suerig eller nogen desz vndersaatter tilhører, mensz en och alle de suendsche skibe, som enten een, eller anden, i huor det och [..... *ku*]nde, ja pud[?] och Hansz Maystetz egen vndersaatter [**8a**] sig af suendsche eyere kunde haue, sambt eller [.....] for louglig prisz holdes schal, naar de lige fra wor[is.....] indkommer, med widre etcetera. Daterit Kiøbenh[*afn*.....] den 1 Januarj 1676.

Endnu een Hans Konglig Maystetz allernaadigste forordning, liudelige[n] forkyndt, anlangende alt huisz gods middel och formue det were sig rørlig eller u-rørlig, som nogen suendsche vndersaatter tilhører, och som nogenstedz i wore riger, land eller førstendomme, och i sæhr, end ochsaa udj Hansz Konglig Maystetz arff-underdanige stad Hamburg, findes, sampt ald dend tilstaaende giæld som bemelte Sueriges vndersaater hosz nogen af Hans Maystetz vndersaatter kunde haffue at søge, eller i nogen maader at præterdere, alt at vere confisqveret och til Hansz Konglig Maystetz fisco at vere forfalden etcetera. Samme forordning daterit Kiøbenhafn slot den 28 Februarj 1676.

Med derhos Hansz Excelentz Her Cancelers befalling til fougden samme tuende forordninger paa thilbørlige steder at lade til en huers epterretning forkynde, aff Bergenhus den 5 Aprilis 1676.

Dereffter bleff liudeligen lest Hansz Høy Excellentz Her Stadtholders befalling til Her Canceler anlangende Her Canceler dend anordning at giøre, at der skulle udschriffues fra det heelle regimentzs district aff huer leg en døgtig soldat, annoteris som mand til Konglig Maystetz tienneste kunde bruge naar nøden tiltrenger. Daterit Aggeshus den 18 Decembris 1675.

Med derhos Hansz Excelentzis befalling til fougden at hand tillige med *Seigneur* Johan Frjmand, som samme annotering paa Hansz Excelentz Her Cancelers vegne ere befallet at forrette, at de med første thid och sted berammer huor samme annotering med forderste effter vdschriffnings forordning kand schee, daterit Bergenhus den 15 Februarj 76.

Henrich Laasz affsognet paa Erich Olszen huszmandz vegne, for for tillig med hansz festequinde Anne Olszdatter, med sagsøgeren formedelst hansz fattigdomb for 1 rdr.

Thil some `mænd' bleff vdkaarit til reisze ind til Botolffi laugting at afflegge deris æd, Laurs Berie och Anders [.....] [8b]

[Anno] 1676 den 10 Aprilis blef holt almindelig waar, sage [och] schatte restandzting paa Tuet udj Stranduig schibred med dedz schibredz almue. Neruerinde erlig agtebahr och velfornehme mand Johan Toerszen Konglig Maystetz fougit, Konglig Maystetz bunde lenszmand Willich Eye, med godt fleere da thilstæde war. Huor retten med epterschreffne laugretzmend blef betiendt, nemblig Engel Giøn, Anders Haauig, Erich Sundfiør, Olle Lygre, Isach Sundvor, Olle Miønnes, Jetle Schougseid, Knud Egeland, Brynild Nortuet, Larsz Aare, Johannes *ibidem* och Siffuer Schiørsand.

Høystbemeldte Hans Konglig Maystetz allernaadigste skattebreff for indverinde aar, samt alle andre forhen specificerede och extraherede Hansz Konglig Maystetz forordninger, samt Hansz Høy Excelentz Her Stadtholders, samt Her Cancelers befallinger, huilche wed Ous schibred findes indført, bleff her ochsaa liudeligen for thilstæde verinde almue forkyndiget.

Konglig Maystetz fougit ladet stefne Willumb Tofft for leyermaal med Britte Rasmusdatter begaait Anno 1674.

Willumb møtte, kunde iche negte joe lejermaal med hende at hafue begaait, mensz beraabte sig paa at hand hafde vdstaait militarische execution, som hand beuiszer med edle och mandhafftig maior Geart Marcodj haand, aff Bergen den 12 Octobris 1674. Huorføre hand formeente her at vere frj for Kongens sigt. Ellers bekiende *forschreffne* Willumb at hand slap aff gevehris seeniste completering som stoed paa Halsznøe Closter. Bekiende widere at quindfolchet hand besouf, bleff forløst ved julletider Anno 1674.

Forschreffne Willumb afsognet med fougden for sex rdr, de femb at betalle til Sanct Michelsdaug førstkommende, och dend seite til waaren nest epter.

Sagsøgeren hafde ladet citere Siffuer Sørtuet och Alf Femanger for w-louglig diurschiøtterj en vngerfehr 14 dage for nest affwigte juel.

Siuer Sørtuet och Alff Femanger møtte. Siffuer negtet gandsche iche dend thid nogen diur at haue schiøt, mensz beraabte sig paa beuisz. Alf bekiende iche nogen diur at haue schiøt siden [.....] hand schiød til fougden [9a]

Thil probs herom war stefnt Anders Haauig [och Erich] Sundfiord, huilche aff Konglig Maystetz fougit w[*elfornehme*] Johan Torszen war schiøt til probs, paa seeniste schatteting som stoed paa Windenes, der det af Isach Sundvor bleff angiffuen.

Anders Haauig først frembkomb och med fuld æd proufede at som Isach Sundvor, lagde Sifuer Sørtuet oh Alf Femanger til at de hafde faait tuende diur udj Hiertnes march och ichun giffuet enchen Hiertneses fishedreng 3 *schilling*, som jaget med, och som fougden thilspurde demb paa *forschreffne* Vindenes, om de schiød eller jaget demb faar `eller' effter juel, da suaret Alf Femanger om det war 2 dage faar, saa war det lige godt.

Siuer Sørtuet schieldet Olle Lygre for en løngners for retten, indtil hand beuiste at de hafde faaet diuret, huilche Olle Lygre saaledes begierit at maate indførir.

|-Alff-| Erich Sundfiør profuet lige samme ord som Anders Haauig, och derpaa afflagde æd.

Effterdj herudj er indfaldet schielderj, da beroer denne sagh indtil neste ting, at louglig prouf och vindeszburd derom kand bliffue indført.

Baar Larszen Berland stefnt aff sagsøgeren formedelst lejermaal med Maritte Iffuersdatter Teigland.

Baar Larszen møtte, kunde iche benechte joe med hende haue hafft at bestille, menz bekiende, epter Marite Iffuers daters mund, som derom doch sagde sig ingen prouf at haue derpaa at hand hafde spurtt hende ad om der war nogen anden som med hende hafde at bestille, schulle hun haue sagt hendes hoszbond Olle Teigland haffde hafft med hende en gang at bestille, och det strax epter hand hafde ligget hos hende. Huilchet Maritte Iffuersdatter nu gandsche for retten benechtet.

Ellersz bekiende Baar at det sidste hand hafde med hende at bestille war søndagen for *Sanct* Larsz daug nest forleden, och ellers kunde iche fragaa joe en gang eller tou tilforn, at haue hafft med hende a[t bes]tulle. [9b] [.....]udj Baar Larsszen beraaber sig paa at hand iche [v]ed om hand er barnefader eller iche, førend fosterit kommer fremb. Befindes hand da at were barnefader saa loffuer hand hende at egte.

Huorlunge sagen och beroer, och til Olle Teigland bliffuer stefnt.

Nielsz Østefiord stefnt Brynild Nortuet och Alff Femanger for 2 halffue aarsz tienneste hand hafde tient deris sallig werfader Morten Nortuet. Brynild och Alff forligte demb med Nielsz, at de schulle giffue hamb huer 1 rdr, och det inden fiorten dage.

Erlig och welagt mand Rasmus Engebrigtszen Mendz præsterit i daug for en siddendes ret, och amaget aasædet paa Nere Boelsta, efftersom hand dertil som elste broder søn er odelsz beretiget. Iligemaade opsagde hand Johan Torchelszen Boelsta det mageschiffte som hansz fader hafde giort med *forschreffne* Johan Boelstads fader, sallig Torchild, efftersom *forschreffne* Rasmus Mendzis fader sig odelszretten til Vincentzis paaboende part hauer tilkiøbt, i henseende efftersom Beresemb och Riissze, huilche *forschreffne* Rasmuses fader fich i mageschiffte, igien er fraløst och det som hand formeener i mod ald accord.

Johannes Danielszen Sørtuet stefnt for lejermaal med Karj Perszdatter *ibidem* begaait paa *forschreffne* Sørtuet.

Johannesz Danielszen møtte, kunde `iche` fragaa joe hendes barnefader at vere, och bekiende sielff barnet at were giort paa Sørtuet.

Affsognet med sagsøgeren for hans fattigdomb for 3 rd, huilche stiffaderen Johannes Suinesteen lofuet at betalle til *Sanct* Hansz daug førstkommende.

Thil sorne mend bleff nefnt at fare til laugtinget Haagen Opsal och Anders Eye.

Anno 1676 den 26 Aprilis blef holt avfuen, waar och restandz ting paa Rønholm udj Waagsz schibred med Halsznøe Closters almue aff Føyens, Waags och Opdal schibreder. Neruerinde ombudzmanden welfornehme mand *Seigneur* [Johan] Frjmandz tienner och fuldmegtig Christen Chres[tenszen] [10a] closterlenszmænd welagt Christen Ebszen, [.....] Løchhammer. Huorda retten blef betient med epterschrefne laugretzmænd, aff Føyens og Waagsz schibreder Endre Grindemb, Christen Eyde, Torchel Nessz, Knud Rønholm, Johannes Tuet, Johannes Schumbsnes, Nielsz Eye, Mogens Hage, aff Opdal schibred Nielsz Flache, Anders *ibidem*, Olle Hellelj och Michel Tuet.

Jensz Øfre Nessze stefnt af ombudzmanden at ofuerbeuisze hansz stifmoder, Gurj Baardzdatter, och hansz broder Hansz Olszen, och dend sigtende arffuesuig hand *dennem* schal haue tillagt.

Enchen Gurj møtte, endnu som tilforne gandsche benechtet iche at vide af meere penge end som de tilforne paa schifftet war angifuen, nemblig 4 rdr in specie, och femb rdr udj

smaapenge. Hansz Olszen ey heller widere wille wedgaae, end som forbemelt.

Jensz Nesszie for retten sagde, det schal bliffue hefnt paa hansz broder Hansz, inden aar och daug. Endnu bekiende Jensz Neszie for retten at hand nu iche viste widere hansz broder at tillegge, end samme omrørte 4 rdr. I dend formeening efftersom *forschreffne* Hansz samme, fire rdr, for schiffet schal haue vechslit[?], at der schulle haue verit fleere. Jensz Nesszie ofentlig for retten erklerede hansz stifmoder och hansz broder Hansz Olszen at hand iche viste noget v-erligt med demb, om det tilforne omtalte arfuesuig, widere end de penge udj schiffet epter deris *sallig* fader war angifuen, huormed wederparterne och war tilfridz, och derepter ragte huer andre deris hænder for retten, at det war wanner, och udj alle maader vel foræenit, och Jensz Olszen Næsszie at were udj ombudzmandens minde. [10b]

[*Seigneur*] Frimand ladet stefne Reinholdt Spidzøen for hand nogle gange med dragen knif har jagen Giermus Omundszen.

Reinholt Spidzøen møtte, nechtet och gandsche fragich nogen knif at haue dragen.

Mogens Hage som er Giermus Omundsens faderbroder møte paa hans wegne, och berette at Giermus iche wedgaar med knif at were jagen, ey heller nogen knif at haue seet. Effterdj ingen beuisz herom er, ey heller nafngiffuis kunde, da Reinholt frj for den thiltalle.

Landes besiddere stefnt paa welædle *Her* maiors kierestes wegne, til affreigning och afbetalling huad de med resterrer.

Gregoris och Engebrigt frembviste *Her* maiors kierestes qvitandz for det aar 75. Enchen Anne, och Jørgen, som ingen quitandz frembviste, bleff for retten paalagt at drage till welædle *Her*[!] Frue maiorsche och giøre rigtighed med hende.

Lenzmanden Christen Ibszen loed i rette fordre `paa` weldescret karl Hansz Jørgenszens wegne, Aslach och Hansz Westuig sampt Giert Hofland, for en bomme de schal haue ladet forkomme, der de hannemb seeneste til byen fløtte, huilche bemelte Hansz Jørgenszen schatterde med huisz derudj war, for femb rdr. Huorum bemelte Christen Ibszen satte udj `rette` paa *forschreffne* Hans Jørgenszens wegne, om de iche burde schaffe samme bomme med derudj hauende godz tilstæde, eller derfore hannem shadesløs at indstaae.

Alle tre indstefnte møtte, wiste demb intet andet at befrje endsom dend eene paaschylte den anden. Hansz sagde at Giert Hofland bar bommen op, Aslach siger hand war udj baaden och lefuerede bommen thillige med mere op, och sagde Giert dend bleff lefuerit, mensz bommen kunde ingen aff demb fragaae joe at war udj baaden.

Effter huilchen lejlighed er for retten affsagt at de alle tre bør suare til bommen, och dend udj billighed betalle, eller schaffe thilstæde, och [11a] |-och-| derfore inden fiortend[.... ...]lle epter war[.....] penge fire rdr, eller och derfore lide w[urdering] huer epter sin anpart. Och siden haue frj tiltalle, om de har hin anden noget indbiurdes der `om` at tiltalle, sampt anvente processens omkostning contentere.

Welbiurdig Erich Orning ladet udj citere udj rette Erich Anderszen Kalleuog, anlangende en gra hest med sort fax och sorte fødter, och en sort aal ad rygen som hand vden hansz minde har taget fra fendrichens gaard Grindemb, och ført til Bemmelen. Erich Anderszen bleff paa raabt mens iche møtte. Olle och Jacob Hofland hiemmelet at hand war louglig stefnt.

Welbiurdig Erich Orning nafngaf prob Anders Hofland, som møtte och vedgich at were med Erich Kalleuog der hand hentet hesten.

Ombudzmandens fuldmegtig satte udj rette om Erich Andersen iche burde bøde steffnefall, och welbiurdig Erich Orning prætenderit kost och tæring. Afsagt at Erich Andersen bør bøde i stefnefald 1 *march* sølff, og hans wederpart welbiurdig Erich Orning i kost och tæring, for hidtil hafte w-mage, penge 1 rdr.

Albert Carstensen ladet stefne Olle Hofland, Rasmus och Jacob *ibidem*, formedelst 2 waager korn de forleden war tilsagt at betalle for nogen schade deris smaller hafuer giort udj hans ager.

Alle tre møtte, Rasmus och Jacob sagde det war Olle Hoflandz smaaler, huilche de iche kunde beuisse, ey heller med æd bekreffte. Olle erbøed sig for retten at betalle halffparten, nemblig 1 wog, dend anden prætenderede 1 wog er affsagt at Rasmus och Jacob huer schal betalle halffparten aff, inden fiorten dage, eller derfore at lide wurdering, och Albert Carstensen anvente omkostning fornøye. [11b]

[O]mbudzmanden *Seigneur* Johan Frimand ladet stefne Anders Flache af Opdal schibrede anlangende det slagsmaal hand for nogen tid, schal haue begaait paa Anders Løchhammer och Anders til prob at anhøre.

Huorom war stefnt Niels Flache, som møtte mensz bekiende intet at war thilstæde dend gang. Niels Johansen Bieland møtte intet.

Jacob Løchhammer gjorde hans fulde æd at hand ingen slagsmaal haffuer seet aff Ander Flache begaait paa Anders Løchhammer i nogen maader.

Anders Flache møtte, wilde intet wedgaee nogen slaugsmaal at haue begaait huorom hand berette hans æd tilforn at haue afflagt paa Løchhammer til it høsteting for sornschrifueren Christen Reff.

Noch Andersz Flache stefnt for slaugsmaal paa Orien Skaden.

Huorom til probs war stefnt Joen Skarpetuet som aflagde hand[!] fulde æd, at som hand komb gaaende fra søen optil Skaden, da komb Orien Skaden gaaende imod hannem aff hans stue, och bar en deel skeg udj hansz haand, och sagde see huor de har faren med mig. Huemb har giort det, sagde hand. Det hauer Anders Flache giort, suaret Orien. Widere viste hand iche.

Nielsz Flache profuet at hand viste iche aff førind de tuende laa paa hin anden, och Orien laa ofuenpaa Andersz Flache. Mensz iche saae at der bleff rychet scheg aff huer andre, eller slog huer andre. Derpaa hand gjorde hansz æd. Bekiende ellers ingen videre proff at war hosz.

Orien Schaden møtte, beraabte sig paa widere prouf. Beroer dermed til neste ting.

Endnu war Anders Flache stefnt for hand schal haue thillagt Orien Schadens folch, at schulle haue malchet hansz gied. Derom til probs Johannes Persen som med fuld æd profuet at hand hafde hørt Anders Flache sige, at en hansz gied war paa Skaden och war malchet, mens hørde iche sige huem det gjorde. [12a]

Nielsz Flache wed æd aflagde at hand [.....] Anders Flache talle om en gied, mensz wiste iche huad det war.

Andersz Flacke fragich aldrig huerchen Orien Schaden eller nogen aff hansz folch, at haue tillagt hans gied at haue malchet.

Orien Skaden viste Anders Flache intet videre at tillegge, endsom proben om formelder.

Huorfore Anders Flache schal were frj for dend thiltalle angaaende omtuistede giede malchen.

Thil some mend bleff vdkaaret Knud Vrenn och Tomes Toffteland aff Føyensz och Waags schibreder at reisze til laugtinget, aff Opdal schibrede bleff thilnefnt Larsz Giermundszen Flornesz.

Anno 1676 den 27 Aprilis holtisz almindelig waarting paa Sualand udj Fieldberg schibrede med Halsznøe Closters almue af bemelte Fieldberg, Etne och Fiere schibreder. Neruerinde ombudzmanden erlig, agtbahr och welfornehme mand *Seigneur* Johan Frimand,

bundelenszmændene Ingebrigt Sualand och Ingebrigt Øchland. Huorda retten blef betiendt med epterschreffne laugretzmend, Michel Hege, Olle Hetland, Joen Hustuet, Erich Hegge, Nielsz Kaatte, Michel Liusznes, Wilumb Hofland, af Fielberg och Etne schibred Wier Møchleuold, Johannes Røgenes, Larsz Gramszhoug, Johannes Vluemb och Nielsz Møchleuold.

Ombudzmanden ladet stefne Hansz Flotten for slaugsmaal paa Tøres Giere udj hans egen gaard, til blodz.

Tøres Giere møtte, bekiende at Hans Floten komb fra prestegaarden och tilspurde hamb huorfore |-huor-| hand iche ville giøre hansz datter it par schoe, och med de samme slog hamb i hofuedet med en schoe tuende slaug, saa hand war baade blaa och blodig.

Hansz Flotten blef trende gange paaraabt, mens iche møtte. Lensmanden Ingebrigt Sualand suarede paa hans vegne, at hand hafde schichet bud til hannem at hand ville suare hand var si[ug?] sagde derhosz hand ville komme och foreene sig med o[mbudz]manden. [12b]

Tøris Øyen, Siffuer Bierch och begge Liusznesmendene war stefnt aff ombudzmanden som blef foreholt enten de ville holde skaffer eller fløtte lige ved demb aff Skaaneuigen, efftersom de sidder frawerinde.

Alle fire mænd møtte. Beretter at de fløtters lige med de mend på Giere, och lejer demb naar fløtningen paa kommer, huilchet lensmanden med tilstædeverinde almue bejaet.

Ombudzmanden ladet stefne Nielsz Tuet for slagsmaal anden julleaug paa Olle Klungelund.

Nielsz Tuet, klochers bunde, møtte. Kunde iche fragaae at de io ruschet hinanden udj haaret anden julleaug.

Olle Klungeland møtte ochsaa, beraabte demb paa begge sider paa prob, huilche de nu iche hafde stefnt. Huor fore de begierede delation. Er derfor for retten affsagt at de til nestkommende høsteting hafuer deris windiszbiurd paa sine tilbørlige steder at tage beschreffuen.

Tomes klocher præserterit udj retten paa hederlig och wellert mand Her Peter Heltbergs vegne, som hafuer ladet udj rett citere Gullich Indbiue for femb aars resterende korn tiende som hand formeener hand motuilligen haue indsat med, huert `aar` 1 stadztønde korn, och for smaatiende och degnepenget 2 *march* 12 *schilling*. Huorpaa Tomes klocher paa dend hederlige mandz vegne war domb begierende.

Gullich Indbiue møtte, sagde gierne med hans sogneprest om dend resterende tiende sig at vill foreenige. Berettede derhosz at hand hafde betalt derpaa til trei rdrs werdj. Sagde ellers Sifuer Houge at haue beloffuet for resten at ville cavere, som iche var tilstede. Dermed Tomes klocher iche war tilfridz, mensz war domb begierende.

Affsagt, effterdj Gullich Indbiue beraber [13a] sig paa noget til 3 rdrs werdj paa tiende[n at] were betalt, huilche dend hederlig och wellerde mand Her Peter Helbergs fuldmegtig iche wil wed staae, da bør Gullich Indbiue drage til hansz sogneprest och inden otte dage giøre rigtig afreigning med hannemb, och huisz hand da bliffuer skyldig, inden fiorten dage dereffter at betalle, eller derfor at lide wurdning udj hansz boe, om hand deszforinden iche anderleedes med gode, dend hederlige mand *forschreffne* Her Peter Helberg thilfridz stiller.

Welfornehne mand *Seigneur* Frjmand, effter Hans Aaruigs begiering, fredliuste Aaruigs `skoug` at ingen som iche derudj er berettiget hauer der at hugge eller hugge lade, vnder dobbelte bøder epter Norgis laug.

Aff Etne och Fieldberg schibred |-schib-| blef vdkaarit til sornemænd Torchild Laafuereid och Olle Eichaasz, aff Fiere schibred Torchild Solemb.

Anno 1676 den 29 Aprilis blef holt almindelig waarting paa Bioe udj Schaaneuig schibred med Halsznøe Closters almue udj *forschreffne* schibrede. Neruerinde erlig och welfornehme mand Johan Frjman, bunde lenszmanden Jørgen Eye, med gotfolch meere dend thid ting søgte. Huor da retten blef betiendt med epterschreffne laugretzmend, nemblig Peder Tungisuig, Knud Egenes, Lauris Bouge, Johannes Lande, Hellie Ølfuertuet och Olle Suinland.

Østen Sanduold stefnt aff ombudzmanden for en stoch hand schal haue taget fra Pouel Handeland, och schaaren paa Handeland saug.

Pouel Handeland møtte. Kunde iche giffue Østen sag. Østen Sanuold och Olle Haluorszen *ibidem* affwergit wed æed, at det war Olle Sanduoldz stoch. Derfor Olle[.] Sanduold frj kiendt. [13b]

Ombudzmanden ladet stefne Rasmus Lande at beuisze huor |-huor-| hand er kommen til det aaklede, som Johanes Houge sig wedkiender.

Rasmus Lande møtte. Bekiende for retten at hand haffuer kiøbt aakledet hosz de herom strippende tattere for 4 slettemarch.

Aakledet war i rette, bleff iche kiendt goed for meere endsom tre slettemarch. Johannes Houge møtte ochsaa wedgich at det war hans aaklede, som ochsaa almuen med hannemb stadfestet, huorfore hand fich aakledet igien.

Rasmus Lande afsognet med ombudzmanden for hans forseelsze at haue kiøbt med tiuffue for 4 rdr.

Tilnefnt at fare til førstkommende Botelfi laugting at aflegge æed, vng Olle Sæbøe.

Anno 1676 den 3 Julij waare wi epterschreffne Bendix Dyrhus, sornschrifuer udj Sundhorlehn, Nielsz Rolsemb, Isach Øfre Daland, Ibe Werøen, Morten Seigleuig, Jacob Nere Daland, och Anders Erisuehr, samptlig laugretzmænd udj Opdal schibred, forsamblet paa Studzuig udj *forschreffne* schibrede retten at betiennes. Neruerinde Konglig Maystetz bunde lenszmand Christoffer Nedre Hammerhoug, med goet folch da ting søgte.

Huor da Henrich Studzuig epter Konglig Maystetz fougitz, *Seigneur* Johan Toersens befalling, wed lenszmanden Christoffer Hammerhoug och tuende mend haffde ladet udj rette citere, Sæbiørn Torbenszen Sanduig aff Quindherit formedelst hand sig w-lougligen haffuer indfløt paa hansz bøxelde gaard *forschreffne* Studzuigh, sampt gaarden vden loug och domb tilsaait, i meening hannem, hansz fattige quinde och børn, at jage ud paa en barhug, dennem iche til ringe schade.

Gumund Ølfuernes, epter fougdens zeddel, præserterit udj rette `paa` Sæbiørn Torbenszens wegne, och foregaff eptersom hansz wæbroder Fartan Luduigsen træde til Sanduig, til dend part *forschreffne* Sæbiørn tilforn brugte saa hand der bleff huszuild, meente derfor hand at were nermest, paa hans hustrues [14a] Barbra Loduigsdatters vegne, som en loedz[eyer] eptersom Henrich Studzuig ingen rigtig rettighed deraff har betalt. For det andet formedelst husenes nedraadnelsze, sampt schougens vdhuggelsze och fordj jorden er lagt vnder fæfoed[?].

Sæbiørn Torbenszen for retten vndsagde Knud Kors[nes] formedelst hand komb fremb och ville sige hans sandhed.

Gudmund Ølfuernes endnu paa de indstefntis wegne sagde, at hand war tilsagt for juel, nemblig Henrich Studzuig at giøre *forschreffne* Studzuig rydelig, mensz ingen stefning paa

fulte, ey heller tilbøed de hamb hans førstefeste epter lougen.

Henrich Studzuig bekiende at haue gifuet 40 rdr i førstebøxel, huilche war betalt til sallig Luduig Sanduigh, saa nær som fiorten rixdlr huilche bleff betalt til *sallig* Loduigs suager, Tore i Sanduig, huilche hand nu for retten iche kunde fragaae, ey heller kunde nechte gaarden joe loughlig at were aff Henrich bøxelet. Mensz gaarden hafde hand iche holt wed hæfd och biugning som det sig burde.

Sæbiørn blef for retten til spurt huad adkombst hand hafde til at giøre sig denne til boepeel. Suarede dertil ichun det at hands werbroder *forschreffne* Fartan søgte hansz loed udj Sanduig, och hansz suoger Tore ligesaa, och haffuer de vndt hansz hustrue hendes part herudj Studzuig. Mensz ingen schriffter blef derom frembuist.

Tore Sanduig for retten epter tilspørgelsze huad hand restet siden de giorde reigningschab paa landschylden. Bekiende at restere 3 aarsz landschyld, med tuende 3die tage, beløbende til penge, tretten rixdlr. Der imod kunde iche fragaae joe paa atschillige tider at haue oppebaarit 1 oxsze for 2 rdr, redepenge 4 ½ rdr, 1 buch for 3 ½ *march*, til Erich Sundfior betalt 1 rdr 1 *march*, til Anders Løchhammer 4 ½ *march*, til Fartan Loduigszen 5 allen wadmøl for 3 *march* 12 *schilling*, for en baad som Toer Sanduig har ladet sønder slaae 3 *march*, it liglagen til en af sallige Loduigs døttre for 2 ½ *march*, dend sidste 3dietage nedersat effter fougdens befalling hosz Peter Terøen for 9 *march*, summa opperbørsel tholff r[*dr...*] [14b] liquiderit imod hin anden, da befindis Henrich Studzuig at bliffue paa det 75 aars landschyld, skyldig penge 5 *march* slette *march* och 12 *schillingh*.

Parterne blef paa begge sider tilspurt huad de videre hafde at prætere, huortil de suarede intet, v-den Toere Sanduig protesterit om sex aarsz *julemarch*, huilche iche kunde samtøches eptersom iche kunde bebeuises nogen fuld aars landschyld ofuer juel at restere med.

Parterne bleff tilspurt om de ville forliges med hin anden, huortil de suarede nej, mensz war paa begge sidde domb begierende.

Da epter tiltalle, giensuar och denne sags flittige offuervejelsze och beschaffenhed, och epterdj det befindes at Henrich Studzuigh hidtil har betalt Hansz *Konglig Maystetz* [-Hansz-] allernaadigste paabudne schatter, och det ichun rester paa det forleden aars landschyld for 75 epter den nu for retten giorte affreigning femb slettemarch och tolff *schilling*, naar de nj *march* bliffuer betalt som udj Terøen er nedersatt. Huorføre wij iche befinder Sæbiørn Torbenszen loughligen at were indfløt paa *forschreffne* Henrich Studzuigs lejejord, mensz lejlendingen Henrich bemelte Studzuig hereffter som tilforn at bebo och bruge, och dette aars sæd och affgrøde, for paaførte omkostning at beholde. Doch med den conditon at hand betaller dend resterende landschyld, nemblig 5 *march* 12 *schilling*, saa och de nj slettemarch udj Terøen er nedersatt, thillige med idtzige aarsz landschyld, inden juell førstkommende, och ellers effter lougen, er hans eygere som hand nu har heller herepter bekommendes worder hyrig och lydig, samt høystbemelte Hans *Konglig Maystetz* naadigst paabudne schatter, hereffter som tilforen vnderdanigst epter Hans *Konglig Maystetz* naadigste paabudne schattebreffue fremb for ald anden landschyld betaller och anden hansz rettighed alletider hereffter udj rette tid aff clarerer.

Huad præteitioner de indstefnte Tore Sanduigen och hansz suoger Sæbiørn Torbenszen foregiffuer, belangende den store skoug skade, som schal were skeed, samt om husernis [15a] nederraadnelse, saa och at jorden iche [.....] holdesz som det sig bør, da naar [.....] loughligen stefnis schal deraf wedkommende epter foregaaende lovlige besigtelse gaaes huisz ret er.

Epter at dommen imellemb Henrich Studzuig paa dend eene, och de indstefnte Toere Sanduig och Sæbiørn Torbenszen `ibidem' paa dend anden side, war protoculerit och affsagt, da bleff parterne epter lang samtalle och imellemb handling saaledes, før`end' retten schieltis ad, foræhnt at Henrich Studzuig nu strax opgaf den halffue gaard, nemblig en halff løb smør och 1 fiering hud for Sæbiørn Torbenszen, vdj *forschreffne* Studzuig, som hand strax schal

tiltræde, niude, bruge och beholde ligesom dend nu i allemaader forefindes med husze half samt inden och vden gierdz forefindes. Huorimod Sæbiørn Torbiørnszen paa hans egen och med arfingers wegne, som egger til *forschreffne* Studzuig paa hans hustrues wegne, epterloed ald dend præntion de kunde hertil dagsz haue hafft imod *forschreffne* Henrich Studzuig, were sig huad nafn det vere kunde, aldehli hereffter at were død och magtisløes, doch saa at Henrich betaller dend resterende landschyld, nemblig 5 *march* 12 *schilling* thillige med de nj *slettemarch* udj Terøen er nedersat, inden juel førstkommende.

Saa och rigtigen epter Hansz *Konglig Maystetz* naadigste paabuden skattebreffue, och Norgis loug <den *naadigst*> paabudne skat, landschyld, tredietage, och ald anden rettighed, i rette tide affbetaller, sambt forferdiger husz halffue husze hannem nu bliffuer tillagt, inden aar och daug hereffter, som de forsuarligt eragtsiz kand. Der imod niuder Henrich Studzuig dend halffue aard Studzuig hansz lifftid, som en bøxelet gaard med dedz tilliggende lotter och lunder, |-hans lifftid-|, naar hand retter sig e[*pt*]er lougen [15b].

Och bleff de saaledes foræhnt at Sæbiørn Torbenszen alleene schulle niude dend rette gaardz stue, med de tuende kaffuer[?] derhøes och en boe nederst i gaarden, imod søen. Henrich derimod at niude dend glasstue tuert offuer for samme gaardz stue, och en røgstue øffuerst opp udj gaarden, och en huer aff demb at niude dend halffuepart udj laden, fæhuszet och ildhuszet. Huor paa de for rette ragte huer andre deris hænder och war i alle maader velbenøyet, samt wener och veforligt.

Anno 1676 den 18 Julij waare wij epterschreffne aff Schaaneuig skibred Olle Suinland, Laurs Bouge, Haluor Hillisdal, Torben Seffueræid och Aschild Matre, aff Føyens schibred Omund Atteraan, Arne Wespesta, Endre Grindemb, Samson Wold, Christen Eye och Torchel Nessz, samptlig some laugretzmend paa Halsznøe Clostergodz udj *forschreffne* skibreder, epter ombudzmandens, welfornehme mand *Seigneur* Johan Frimandz, befalling forsamlet paa en Halsznøe Closters jord, udj bemeldte Skaaneuig schibred kaldisz Sanduold, at besigtige skougen sammestdz. Neruerinde *Seigneur* Frimandz tienner Christen Christenszen, tuende closter lenszmænd Christen Ibszen och Jørgen Eye.

Huorda epter flittig grandschning wij hauer huer tuende mend fundet och opschaaren udj epterfølgende maader, som och saaledes udj tingbogen er begierit at maa indførnis, derisz bekiendelse.

<1.> Aamund Atterøen och Halfuor Hillisdal 3 tylter mindre 2 *stuffuer*, alle paa en och tou stocher.

<2.> Olle Suindland och Aschil Matre, tou tylter och en *stuff* paa 2 stocher.

<3.> Arne Wespesta och Lauritz Bouge, 1 ½ tylt och en *stuff* paa en och toe stocher.

<4.> Christen Eye och Torchel Nessz, 3 tylter 1 *stuff* paa en och tou stocher.

<5.> Endre Grindemb och Samson Wold, 2 tylter femb *stuffuer* paa en och toe stocher.

Summa beløber tilsammen 12 tylter. [16a]

Anno 1676 den 19 Julij waare wi effter[*schreffne aff Op*]dal schibrede Jacob Løchhammer lenszmand paa c[*lostergodz*] Larsz Flornesz, Nielsz Flache, Torben Skarpe, Johan[*nes*] Meland och Olle Hetlelj, aff Føyens schibred Christen Ibszen closterlenszmand, Christen Eye, Torchel Nessz, Endre Grindemb, Samson Wold, och aff Skaaneuig schibred Olluff Suindland, samptligen some laugretzmend udj *forschreffne* schibreder paa bemelte Halsznøe godz forsammelede, epter ombudzmandens, erlig høyagt bahr och welfornehme mand, *Seigneur* Johan Frjmandz, befallingh, paa en Halsznøe Closter gaard udj Skaaneuig schibrede kaldes Erisland, at besigtige skougen sammestdz, om den til w-pligt noget imod lougen kunde vere forhugget.

Huor da epter flitig grandschning och erfaring (epter at lejendingen Peder Erisland osz schiffet paa alle sider haffuer anuist) och det udj ombudzmandens *forschreffne Seigneur*

Frimandz saauelsom sornschriffueren Bendix Dyrhusis neruerelsze, epter at tuende war pahret tilsammen, befandt sig i epterfølgende maader, huilche och saaledes udj tingbogen er begierit at maatte indførís.

<1.> Lauritz Flornes och Nielsz Flache, 1 tylt stuffer, huer stue paa en och tou stocher.

<2.> Torsten Skarpe och Anders Flache 10 stuffer paa en och tou stocher.

<3.> Olle Hetlelj och Johans Meeland, 9 stuffer, huer paa 2 stocher.

<4.> Endre Grindemb och Samson Wold, 9 stuffer paa en `och` toe stocher.

<5.> Christen Eye och Torchil Nesz 1 tylt och fire stuffer, ochsaa paa en och tou stocher huer stuff

<6.> Jacob Løchhammer och Olle Suindland, 1 tylt paa en och tou stocher.

Summa beløber til sammen femb tylter och otte stuffer.

Huoraff Peder Ærisland bekiender at Siuer Bierch af Etne epter *Seigneur* Frjmandz forlouf har hugget 6 træer. Ellers schal vere huggen til skriber wed forleden aar, endeel. Huormegit hand iche sielf viste. Och haffuer *Seigneur* Frimandz epter Peders beretning aarlig bekommit 1 tylt tømmer udj landschuld.

Anno 1676 den 20 Julij waare wj epterschreffne aff Føens schibrede Christen Ibszen Halsznøe Closter lenszmand, Arne Wespeta, Omund Atterøen, Endre Grindemb, Samson Vold, Christen Eye och Torchel Nesz, laugretzmend *ibidem*, aff Opdal schibrede Jacob Løchhammer closterlenszmand, Larsz Floernes, Niels Flache, Torben Skarpe, Johannes Meland, Anders Flache och Olle Hetlelj, laugretzmend, och aff Skaaneuig schibrede Olle Suindland, Laurs Bouge, Haluor Hillisdal, Torben Seffueræid och Aschil Matre, laugretzmænd sammestedz, forsammelede paa en Halsznøe Closter gaard udj *forschreffne* Skaaneuig schibrede [16b] kaldis Handeland, som er en vdlagde [ca]pitains gaard, at besigtige skougen sammestedz epter ombudzmanden offuer Halsznøe Closter och Haranger lehn, erlig høyagtbaer och welfornehme mand, *Seigneur* Johan Frimandz befalling, huilche scheede udj *forschreffne* *Seigneur* Frjmandz tienneris Christenn Christensen och Peder Pedersøn Sønderburgs bienerelsze, neruerinde sorn schrifueren Bendix Dyrhus.

Huor da først lejendingen Pouel Anderszen Handeland epter at wj samptlig var inderst indkommen udj Handelandz skoug, tillige med Peder Lauritzen Mehus och Jahans Houge gjorde anuiszning om skiffet, nemblig paa dend østere och inderste ende imellemb Tuete och Handeland, skulle skiffte en kiøn kaldesz Hestekiøn, huor strax østen eller offuen for fantis en fure med it korsz udj huggen, huor norden for er en høi stor hammer, huad skoug vnder hammeren befantis, berettis at komme Tuete til, paa dend søndre side lige fra Hestekiønen, och neder i elffue huor samme elf siden schiffter imellemb Sanduold fra det øffuerste, och alt ned udj søen. Paa den nordere side, saasom imellemb Wallen och Handeland begyndis schiffet, øffuerst fra Hestekiønen och paa skraa i nord norvest til en elf kaldes Liuszaen, saa kommer it stort field huilche hører Handeland til, baade vnder och ofuen paa, streckende sig ofuer fieldet vngefehr herved $\frac{1}{2}$ miel vegx, til en wahre norden for Astristøel, som schal were det øffuerste kahn eller skiffte, imellemb *forschreffne* Wallen och Handeland, fra wahren sammestedz och til Bjørnewad, derifra och til Tiugszaasszen, lige i fra Tiugszaasszen och till søen. Inden huilche angifuende skiffter paa allesider, wi Handelandsz skoug, udj flitigste maader hauer epterseet och forfarit, huad stuffer eller huor mange træer der nu udj sidst afwigte 3 aarsztid til saugtømmer fantisz at were huggen, och hauer huer tuende mend fundet och opschaaren udj epterfølgende maader.

<1.> Larsz Flornesz och Nielsz Flache angiuer 3 stuffer paa huer stue, 2 stocher.

<2.> Torsten Skoerpe och Anders Flache 10 stuffer pa 2 stocher huer stue aff de otte, och 1 stoch aff huer de toe stuffer.

<3.> Olle Hetlelj och Johannes Meland 5 tylter och fire stuffer udj dend kredz vnder Suarhammeren, huer stue offuer hoffuedet bereignet til 2 stocher.

- <4.> Endre Grindemb och Samson Wold 1 tylt och 1 stuff paa en stock, aff stuen, aff de siuf, och 2 stocher aff de sex. [17a]
- <5.> Christen Eye och Torchil Nesz 1 tylt och 11 stuffer [.....] huer stue.
- <6.> Jacob Løchhammer och Oluff Suindland 11 stuffer paa en stock aff stuen.
- <7.> Arne Wespesta och Omund Aatterøen 3 tylter och 3 stuffer huer till en stock.
- <8.> Lauritz Bouge och Torben Sefueræid 1 ½ tylt stuffer, 1 tylt aff en stoch, och ½ tylt aff toe stocker.
- <9.> Aschild Matre och Haluor Hillisdall 1 tylt och 3 stuffer, huer stue til toe stocker.
- Summa beløber til sammen 16 tylter och fjere stuffer, udj tømmer anslagen for 24 tylter och 10 stocker, aff huilcke fantis tømmer i behold, inden for det Suarteberg imod Lyszlan, femb tylter och 1 stock. Huilche saaledes udj ting protoculen er begierit at maatte indfør, etcetera.

Anno 1676 den 7 Augustj blev holt sommer, skatte och restandz ting paa Nedere Beltesta wdj Opdal schibred med dedz skibredz almue. Neruerinde Konglig Maystetz fougit erlig och welfornehme mand Johan Toerszen, bunde lenszmand lenszmand[!] Christoffer Nedere Hammerhoug. Huorda retten bleff satt, som Konglig Maystetz schatte mandal schulle forseigle epterschreffne laugretzmend Ingebrigt Nere Hommeluig, Sæbiørn Feruog, Anders Løchhammer, Johannes Homeluig, Olle Gieland, Gullich Grimszland, Anders Ærisuehr, Axel Elszagger, Hansz Sæed, Knud Søræid, Larsz Andersland och Knud Opdal.

Konglig Maystetz fougit Johan Toerszen tilspurde tilstædeverinde almue, om de iche war tilfridz med de quiteringer hand demb hidtil dags paa legszeddelerne giffuet haffuer, om de saadanne hereffter bekommer, huilchet hand dennem v-den betalling ville med dehle, eller de epter Hansz Maystetz allernaadigste schatte breffue, wille quiteres paa de tuende sammenhefftede igiennemdragene arch papir imod 2 schillings vdgiff. Huortil de samptlig suarede som tilstæde war at de vel med dend gammel maade, paa legs zeddelerne at quitere war fornøyet med. Effter som almuen nu udj deris anfred thi saalenge kunde were fra deris husz, at de andre bereigninger paa de tuende arch papir effter høystbemelte Hansz Maystetz allernaadigste schattebreff. Huisz nogen af almuen det begierer, schal det dennem til høsttinget bliffue tilstillet. [17b]

[<I.>] Huor siden først blev lest Hans Konglig Maystetz allernaadigste paabud, at familiae landehielpen endnu i dett aar schal continuere. Huoraf de tuende første poster landet mest wedkommende meldes saaledes.

<1.> Alle wore undersaatte och betiendte, adel, gesitlige och werdzlige, som iche udj nestfolgende artichel er vndtagene, sampt alle militariers officerer til ritmestere och capitainer in clussive, sampt de som eyer noget frit odelsgodz, enten de boer i kiøbstederne eller paa landet (odelsbønderne vndtagen, som paa landet er boende och sielf deris odelsgodz besidder). Saa och alle forpachtere och de fornembste borgere, saa och alle ledige handlingsfolch och sutlere i kiøbstederne och paa ladestederne, skulle betalle for sig sielff och en huer persohn som i deris huusholdning befindes, och er offuer 12 aar gammel, tou rdr om aarit, doch exciperis herudj paa landet de folch som de til deris quegh at wogte och agte bruger, for huilche ichun giues for huer persohn 2 march danske.

<2.> Alle capellaner sampt degne, och andre kierchetiennere, fougder paa landet, sornschriffuere, bye och raadstueschriffuere, visiterer och det gemeene borgerschab, sampt alle handtuerchfolch, huisz formue iche kand agtis 500 rdr, schulle betalle af huer person i deris huszholdning befindes och er offuer 12 aar gammel, en rdr om aarit. De huisz formue iche er 300 rd, ½ rdr, och de huisz formue ioeche er 100 rdr, 20 schilling danske. Med huilche angiuelser de wedkommende paa huer sted schal haue saadan opsiun, som de agter at suare til och dersom nogen befindes, urigtig att haue angifuet, straffis som den der suigagtigen, med

woris indkombster angaar, med widere witløfftigere indhold, om dedz chlarering. Samme forordning daterit Aggershus den 9 Februarj 1676.

<2.> For det andet bleff liudeligen lest, Hans Høye Excelentz Her Stadtholders anordning, om at huemb med restandz resterer, enten udj kiøbstederne [**18a**] eller paa landet, med militarische exco[*cution.....*] inddrifue, sampt anordning om exocqv[*er.....*] vnderholdning imedlertid de ehr udj samme forretning. Daterit Aggershus den 29 Februarj 1676.

<3.> Bleff lest Hansz Konglig Maystetz allernaadigste forordning, at ingen schal anamme, eller giffue nogen |-nogen-| foræhring, til rettens for krenchelsze, vnder huad schin och prætext det och were kunde, eller for geistlige, civil eller militarische bestillinger at erlange. Huemb slig gafuer giffuer, schal haue forbrut dobbelt saamegit samme schiench er wærd, halff parten til questhuszet, och halffparten til angiffueren. Mens de som schiench eller gafuer i saa maader annammer, schulle vden ald naad haue forbrut lif, ære och godz, *etcetera*. Daterit Kiøbenhafn slot den 20 Martj 1676.

<4.> Blef liudeligen lest Hansz Konglig Maystetz allernaadigste placat, anlangende Hansz Maystetz førige Rigs Canceler Grifuenfelz breffue, godz och fordrings angifuelszer, fire vgger effter debbe patentz publication at andrage paa Hans Maystetz schatcammer, saa och angiffue huisz retmeszig giæld nogen hosz hamb kunde haue at fordre, daterit Hansz Konglig Maystetz reidentz udj Kiøbenhafn den 21 Martj 1676. Med derhosz Hansz Excelentz Her Cancelers befalling det paa til børilige steder at lade forkynde, aff Bergenhus den 25 Aprilis 1676.

<5.> Blef lest Hansz Høye Excelentz Her Stadtholders naadigste paabud, om artollerie hesters paabud, nemblig 2 hester af huert soken. Daterit Aggershus den 3 Aprilis 1676. Med derhosz Hansz Excelentz Her Cancelers anordning, at de i steden for de tuende 'heste' schal vdgifue aff huer fuldgaard ½ rdr, saa som allmuen for Anno 1657 och 58 i førige feidetide vdgifuet hauer. Daterit Bergenhus den 16 Aprilis 1676. [**18b**]

[<6.>] Bleff liudeligen lest Hnas Konglig Maystetz allernaadigste paabud, at ingen som bruger nogen fremmede religioner, udj Hans Maystetz riiger och førstendomme maa leies[?] eller bruges, vndtagen andere herris gesanter och ministrj, sampt deris tiennere, som alleene udj deris losementer deris egen religion maa lade øffue med vitløfftigere des formeldingh. Daterit Kiøbenhafn slot den 6 Aprilis 1676. Med derhoes Hans Excelentz Her Cancelers befalling samme anordning paa thilbørlige steder at lade lessze och forkynde. Daterit Bergenhus den 10 Maj 1676.

<7.> Blef lest Hans Høye Excelentz Her Stadtholders forordning, anlangende huisz soldater, enten aff de ny, gamble eller til reserve schreffne soldater, som er bortrømmet fra deris fahner eller sig aff wejen stuchet, eller siug giort, strax aff alle Hans Maystetz betienter at antastes huor de omtreffes, och til neste kiøbstad eller festning ind føris thilbørlig straf at vdstaa, med widere desz indhold. Daterit Moss den 15 Maj 1676. Med derhoes Hansz Excelentz Her Cancelers befalling, til fougden dend paa tilbørlige steder at lade forkynde, aff Bergenhus den 4 Junj 1676.

<8.> Liudeligen lest Hans Konglig Maystetz allernaadigste forordning, belangende hellige, søndage och bededagenes, gudelig och helligholdsze, meere hereffter end som hidtil giort er, sampt bedestunde afften och morgen, en huer hoszbond udj sit husz, med sine huszegne at holde. Saa och øfrigheden flitig tilsium at haue, at ingen v-forliges maal imellem echtfolch

begaes vnder wedbørlig straf, med wit løffthigh samme gudelige forordnings indhold. Daterit Kiøbenhafn slot den 19 Maj 1676. [19a]

Med derhoes Hans Excelentz Her [*Cancelers be*]falling samme forordning om [.....]jerne, och sabathens helligholdsze, paa thilbørlige steder at lade for kynde. Daterit Bergenhus den 25 Junj 1676.

<9.> For det niende och sidste blef lest Hansz Excelentz Her genneral krigsz commisarius welbaarne Loduig Rosenkrantzis ordre til amptschri fueren Henrich Koch, straxen wd skiche bud at nedersend til genneral krigsz commissariatet paa Aggershusz, huisz penge alrede forfalden och oppebaaret er. Daterit det Konglige genneral krigsz commissariat paa Aggershuusz den 6 Junj 1676.

Med derhos amptschri fueren Henrich Koches erindring til fougden derom pengene at snarist mugligt at ind sende, huad oppebaarit er, aff Bergen den 19 Junj 1676.

Anno 1676 den 8 Augustij blef holt sommer och schatteting paa Stor Toffteland udj Waags schibred med dedz skibredz almue. Neruerinde Konglig Maystetz fougit erlig och welfornehme mand Johan Torsen. Huorda epterschreffne laugretzmend præseniterit som Konglig Maystetz skattemandall, effter høystbemeltte Hansz Maystetz allernaadigste schatte breffs tilhold schulle forseigle, nemblig lenszmanden Johannes Windenes, Knud Tidzleuold, Tarald Leuog, Jacob Windenes, Lauritz Toffteland, Nielsz Toffteland, Johannes Hafstøe, Olle Norfunden, Larsz Vglenes, Ingebrigt Titzleuold, Knud Røland, Olle Remmeræid, huilche skatte-mandtallet strax forseiglede, paa dend maade saa som forleden aar scheede, nemblig saa at huer gaard och pladz, sin schat udj til stede verende almues neruerelsze blef thil schreffuet.

Alle forhen wed Opdal schibrede extraherede Hans Konglig Maystetz allernaadigste forordninger, samt Hans Excelentz Her Cancelers, och welbaarne Loduig Rosenkrantzis ordre och befalinger, bleff her ochsaa [19b] [*liud*]eligen for tilstædeverinde almue forkyndiget.

Anno 1676 den 9 Augustij blef holt almindelig skatteting paa Molde udj Ous schibred med dedz skibredz almue. Neruerinde erlig och welfornehme mand, Konglig Maystetz fougit Johan [*Toerson*], lensmanden Henrich Molde. Huor da bleff effterschreffne laugretzmend indteignet, til at beseigle schatte mandtallet for neruerinde aar effter Hans Konglig Maystetz allernaadigste skattebreffues tilhold, nemblig Michel Huchenes, Olle Sørstrønnøe, Olle Sundøen, Mogens Koldal, Baar Skougseid, Johannes Lij, Olle Lebsøen, Baar Biunes, Larsz Øfredall, Albert Helleland, Suend Hafschaar och Johannes Hatuig.

Alle førindførte extraherede breffue, pagⁿj 17, 18 och 19 were Hansz Konglig Maystetz, Hansz Høi Excelentzis eller Her Cancelers ordre eller befalinger bleff her och liudeligen lest och forkyndiget, vdj alle thilstedeverind almues neruerelsze.

Konglig Maystetz fougit Johan Toerszen thilspurde tilstedeverinde almue, for tiden nu udj deris anfred at korte, at de iche forleng skulle blifue fra deris husze, om de iche er benøyet med de quiteringer hand demb hidtil paa legszeddelerne hauer gifuet, om de saadanne quiteringer her epter bekommer, eller och de vil hauer huer `mand` de tuende igiennemdragne arch, beseiglet, med fougdens och skri fuerens zigneter, effter Konglig Maystetz allernaadigste schatebreffs formelding for neruerinde aar. Huortil tilstedeverinde laugrettet suarit at de med de quiteringer paa legs zeddelerne hereffter, som tilforn, wel er benøyet.

Anno 1676 den 10 Augustij blef holt almindelig schatte och sommerting paa Markhusz udj Stranduig schibrede med dedz schibredz almue. Neruerinde Konglig Maystetz fougite erlig och welfornehme mand *Seigneur* Johan Toersen, epterschreffne beseiglingsmend aff laugrettet at beseigle schatte mandtallet effter Hans Konglig Maystetz allernaadigste schattebreffuidz tilhold, nemblig Kongens bunde lensmand Willich Eye, Engel Giøn, Anders Haaug, Olle Lygre, Anders Berge, Knud Egeland, Lauritz Wanduig, Isach Østesta, Vincentz Boelsta, Jetle Schougseid, Siuer Refne och Steen Houge, samt Olle Miønens. [20a]

Konglig Maystetz fouget Johan Toersen iligemaade, s[om udj] de andre schibreder findes anteignet, thilspurde anlangende quitering paa deris schatter. Hortil tilstedeverinde laugrettet suaret, at de saasom ved Ous schibred findes anteignet, med quitering paa legsz zeddelerne wel tilfridz er.

Alle wed foregaaende schibreder anteignede Hansz Konglig Maystetz allernaadigste vdgangne forordninger och befallinger blef her och liudeligen lest och forkyndiget.

Anno 1676 den 11 Augustij blef holt almindelig skatteting paa Hiorteland udj Strandebarmbs schibred med dedz schibredz almue. Neruerinde Konglig Maystetz fougite erlig och welfornehme mand *Seigneur* Johan Torsen, sornschriffueren welfornehme mand Pouel Trolszen, bundelensmand Hans Mundem, och effterschreffne laugretzmend til at beseigle schatte mandtallet, nemblig Olle Berge, Arne Grafdal, Hagtor Aachere, Gulbrand Nernes, Anders Øierhafn, Johannes Fladebøe, Anders Brou, Osmund Skielnes, Giert Mundemb, Eling Skielnes, Torben Øffsthus och Siuor Nesz.

Alle wed Opedal schibred extraherede Hansz Konglig Maystetz forordninger och befallinger, blef her iligemaade liudeligen for meenige thilstædeverinde almue forkyndiget.

Eptersom Konglig Maystetz fougite besuerit sig, iche nu formedelst bundens anfred, at kunde giue demb de reingninger paa de tuende igiennem dragne arch papir, epter Konglig Maystetz allernaadigste skattebrefs formelding, mensz tilbød demb de quiteringer och bereigninger effter haanden en huer demb er begierendes, gierne at ville giue, och paa quitere, effter høystbemeltte Hansz Konglig Maystetz allernaadigste tilholde. Huor tilstede verinde almue samptlig dermed vel war benøyet.

Anno 1676 den 22 Septembris waare wij epterschreffne Bendix Dyrhus, sornschriffuer i Sundhorlehn, Hans Mundemb lenszmand udj Strandebarm schibred, Giert *ibidem*, Siuer Nesz, Johannes Furhofde, Gulbrand Nernes [20b] [och J] Johannes Kirckhus, samptlig ædsorne laugredzmend udj *forschreffne* Strandebarm schibred, samt epterschreffne Liusze Closters laugredzmænd, huilche epter ombudzmanden welfornehme Monsseigneur Niels Rasmuszens befalling paa Liusze Closters gaardz wegne, epter lejlendingen Tomes Hiortelandz begiering paa rettens wegne comparerede, Anders Liusznes, Johannes Øchland, Olle Hoffthammer, Arne Jedholm, Nielsz Wespesta <och Haagenn Biunes>, aff bemeldte Strandebarm, Opdals och Waags schibreder, effter Hans Høye Excelentz Her Stadtholders skriffellig vdstede citation, forsammelede paa aastederne imellemb Hiortaassz paa den eene, och Hiorteland paa dend anden side, vdi forbemeldte Strandebarm schibrede <belangende rigtig skiel, |-och-| marche och skougschiffte imellemb *forschreffne* jorder.>

Huor om Hans Høy Excelentzis stefning bleff wed lejlendingen Joen Hiortas udj rette lagt, huor med hand lader citere hansz broder Tomes Hiorteland, en Liusze Closters och Domkierche prestebols landbonde, formedelst nogen forfangh, bemeltte Tomes Hiorteland, schal haue giort udj nest affvigte sommer, i det hand schal haue slaait noget ind paa hans

lejejord Hiortaasz, som er Quindheritz presteboel och kierchejord. Huorudj aduahris begge *forschreffne* jorders ombudzmænd, huilche paa aastederne præsentarit.

Paa sognepæsten til Domkirchen udj Bergen, dend hederlig och høylerde mand, Magister Ambrossius Hardenbechs, saauelsom paa hans egen wegne, møtte erlig och velfornehme karl, Niels Raszmuszen, fuldmegtig ombudzmand paa Liusze Closter, som eygere for Hiorteland. Hederlig och wellert mand Her Peter Henrichszen, sougneprest til Quindherit prestegield, samt Pouel Hafneraasz, kiercheombudzmand, som fuldmegtig paa stigtschriffuerens, welfornehme mand, *Seigneur* Harman Gaarmandz vegne, møtte som eygere for Hiortaassz. Med widere samme stefnings meening, daterit Bergenhus den 18 Augustj 1676. [21a]

Epter opleste stefnings meening bega[f .....] et rigtigt och forsuarligt skiffte, en[....] det udj [.....]delaghez imellemb hamb och hans broder Tomes Hiorteland kunde schee, eller och wed rettenn.

Hertil samt til stefningen at suare, møtte Tomes Larszen Hiorteland, som nochsom epter tilspørgsze erbød sig med hansz broder, Joen Hiortaasz at wille forliges. Begierede doch derhos at dedz lejlighed maatte worde erfahrit.

Epter huilchen *forschreffne* stefnings indhold wij de stridige parter, epter flittig grandschning at adschillis, begaff os først udj fæhaugen, fra søen optil bøjorden *gammel* kahn och schiffte epter Baar Egelandz, samt lejlendingernis anuiszning at |-for-| forfahre. Huor det første skiel och schiffte, fra søen bleff begyndt udj fieremaalet, neden for Joen Hiortaaszis noust. Derifra op imellemb *forschreffne* Joens och Tomesis nouster, tuertt offuer en liden beck, huor strax i en liden houg bleff sat trende steene. Derifra bleff de andre steene satt, tet v-den for søevejen, paa it leitte kaldisz Søeleite. Derifra skiffter søeveien lige op vnder Hiortelandz bøegaard, huor bleff huggit it kors udj berget, offuen for it suindhus, som stoed wed endegaarden op imod it berg, v-den giertz. Och der som parterne bliffuer tilsindz at opsette schifftesgaard udj fæhaugen, da schal dend opsettes tet v-den for vejen (mens ingen aff parterne hin anden søevejen, i nogen maader at formeene) enten de som nu boer, eller hereffter boendis bliffuer paa nogen aff *forschreffne* gaarder.

Huad sig hiemmejorden inden gierdz belanger, da som derpaa udj langsommelig thid, och `saa` det ingen wed epter at sige, huilchen er stefnt eller kaldit, forind nu da bør en huer herepter, at niude det saa som de thilforne nydet och brugt haffuer, och schiffter den [21b] [.....]elle steen gaard, som sæduanligt, mens det st[....] som Tommes Hiorteland i sommer hafde slagit, epterloed Joen Hiortaasz med en goed willie, med den condition, Joen w-behindret, hans stølsvej fri schat niude, der strax hos, strechende sig fra korszet udj bergsnouben offuer suinhuszet eller Hiortelandz bøegaard, och til it lidet berg ved stølsvejen i øster, bleff huget it korsz. Derifra i nordost huor ochsaa bleff huggit it korsz udj it berg, strax offuen for en *gammel* stor egh. Huor med *forschreffne* Tomasz Hiorteland och Joen Hiortaasz, war vel i allemaader benøyet, och ragte derpaa huer andre derisz hender. Huilche med *welbemelte* thilstædeverinde ombudzmændz beuilling paa begge sider bleffue welforligt.

Derepter begaf wij os op udj marcken, ofuen for bøegaarden, huor parterne om schifftet, epter woris tilschyndelsze, saaledes bleffue forligte, nembliq skifftet at gaee som følger.

Først fra bøegaarden och i nord nordvest op i Rundhougen, huor stoed en gammel steen, som bleff kient herepter at were en merchis steen. Derifra och til Lasetrongen, ifra Lasetrongen och paa it berg offuer Store Kleffuen bleff lagt trende steene. Siden derifra paa høyeste hofden bleff sat tre store steene, och derifra lige i nord norvest paa en hey, bleff ochsaa sat tre steene, och it korsz udj it berg hoszhuggen. Vdj fra samme kors och lige udj Setterbecken, och følger saa Setterbechen alt saa lenge dend strecker sig udj nord nordvest, for ded sidste derifra och nord norduest, udj Blaanutteheyene, som er til ende schiffte. Huilche *forschreffne* schiffte parterne iligemaader, med de hederlige och velfornehme thilstede verinde eygeres sambtøche, paa begge sider, wel war fornøyet med. Huorpaa de udj woris neruerelsze ragte huer andre derisz hender. Belangende omkostningen [22a] da lofuet Tommes Hiorteland, at beta[ll

.....] broder Joen Hiortaasz, dend halff [*ue*] omkostning aff skrifuerens løn med reisze och w-magh, sampt fløtnings folchenis betallingh, baade fremb och tilba[*ge.*] Huorpaa de ochsaa ragte huer andere deris hender och bleff saa venner och vel i alle maader `med` huer andre forænedede.

Anno 1676 den 30 Septembris blef holt høste, ledingsz och sagtting udj Oppdal schibred, med Halsznøe Closters almue `paa Flache`. Neruerinde ombudzmanden erlig, høiagtbaahr och welfornehme mand *Seigneur* Johan Frimand, bunde lenszmanden Jacob Løchhammer. Huorda retten blef betiendt med epterschreffne laugrettismænd |-Christoffer-| `Torchel` Kongsuig, Anders Tofft, Tosten Skorpen, Michel Tuet, Johannes Sunde och Olle Tofft.

Seigneur Johan Frimand loed for retten læssze en obligation aff samptlig kobberwerchitz forpachtere vdgiffuen, liudende paa 26 rdr 8 *schilling*, liude en for alle och alle for een, nemblig Haluor Madzen, Cornelis Fugleberg, Peder Simenszen Huideberg, Jørgen Kolbrender, Pouel Fugleberg, Ingebrigt Haluorszen, och Daut Laurszen, huilche alle til i daug war hidstefnt, och ingen møtte, v-den Cornelis Fugleberg, Peder Simenszens kone, och Daut Larszen.

Efftersom Peder Simenszen Huideberg noget derpaa hafde betalt, huor fore *Seigneur* Frjmand wed hamb alleene wille bliffue hans betalling at søge. Da effterdj hand suarer til Quindheritz schibredzting, huorfore sagen derhen visszes.

Jensz Joenszen tilforn boende paa Sundnes udj Fieldberg skibred, stefnet formedelst hand udj sædtiden har dragen fra hans lejejord, sampt for hand har bort rømt och taget en fremmit baad med sig.

Jensz møtte och affsognet sagen for fire rdr, huorfore hansz suoger Elend Storesetter ragte hand och sagde goed for, at de fire rdr inden aar och dag schal bliffue betalt. [22b]

Anno 1676 den 2 och 3 Octobris blef holt almindelig høsteting med Halsznøe Closters almue paa Føyens och Waags schibrede, paa Aatterøn udj forskreffne Føyens schibred. Neruerinde ombudzmanden Johan Frjmand, huorda retten blef betiendt med epterschreffne laugretzmænd Gregorius Lande, Johans Norhuglen, Baldzer Dalle, Johans Tuet, Halduor Vrangh, Sæbiørn Lillebøe, Endre Grindem, Sæbiørn Bieland, Knud Tuet, Aron Hetlesetter, Johannes Skombsnes, och Tomas Toffteland.

Ombudzmanden *Seigneur* Frjmand ladet stefne Ingebore Johansdatter for begangne lejermaal med Peder Johanszen, soldat udj Hansz Maystetz tienneste.

Inger Tomesdatter Børtuet suarit paa hendes wegne at hun hafde intet och at Per Johanszen har lofuet hende |-vil-| at vil egte. Huilche thilstædeverinde almue saaledes bejaet.

Afsagt at dersom soldaten Peder Johanszen igien kommer och *forschreffne* Ingebore Johansdatter egter, da at were frj for bøder epter forordningen. Huisz det iche scheer, da ombudzmanden *Seigneur* Frjmand at haue frj tiltalle til *forschreffne* Ingebore Johansdatter, for hendes bøder epter recessen.

Ombudzmanden liudeligen til liuszde at almuen herved søekanten schulle haue thilbørlig krud och loed udj beredschab, i denne farlige krigsz tilstand.

Erich Anderszen stefnt formedelst hand iche vil epter komme affsagde domb och befalling, endoch hand iche har indstefnt sornschriffuerens domb for offuerdommerne.

Erich Anderszen nu for retten begierede delation, paa en maantz daug, huisz hand inden dend thid iche clarerer med Henrich Nielszen, da med excution epter dommen och befalling at

førstfahre.

Anni 1676 den 4 Octobris blev holt almindelig høste och sageting med Halsznø Closters almue vdi Fiere schibred, paa Egeland. Neruerinde ombudzmanden, erlig, høyagtbaahr och welfornehme [23a] mand *Seigneur* Johan Frimand, bunde le[nsz]man[den] Ingebregt Øchland, med got folch fl[err]e da ting sogte. Huorda retten blev betiendt med epterschreffne laugretzmend, nemblig Oluff Rafneberg, Lauritz Gramshoug, Wier Møchleuold, Erich Houge, Haldor Tuete, Peder Østuigh.

Baar Walen och Johannes Røgenes stefnt, som lexmænd, for de iche møtte seeneste vdschrifning paa Fladeragger.

Baar møtte, sagde sig iche at vere tilsagt, til med sagde at hans quinde och folch laa siug, ellers gaf schylden paa skafferen. Johannes Røgenes iligemaade møtte, gjorde hans vndschylding, hand dend thid laa siug, huilchet thilstædeverinde almue hiemmelet med hannem.

Epter Hans Excelentz *Her* Cancelers befalling har ombudzmanden *Seigneur* Johan Frjmand ladet i rette stefne Joen Frambnes, først formedelst en soldat, nafnlig Joen Siuerszen, hand med hug och slaug schal haue offuerfaldet, samt haardraget hannem, och det fordj *forschreffne* Joen Siuerszen, haffde sagt til Joen Frambnes at hand hafde sønner hiemme som war pligtig, ligesaavell som hand at gaa udj Hansz *Maystetz* tienneste.

Huorfore ombudzmanden satte udj rette, om *forschreffne* Jon Framneses sønner, iche er pligtig at gaa vd vdh høystbemelte *Mayestetens* tienneste, och for slaugszmollet at lide epter lougen.

Joen Frambnes udj rette møtte, foregaff anlangende angifne sønner, at hand haffuer en stifson, nafnlig Elias Eliaszen tiennendes *Her* Dominianus N: med tienner till Skioldz prestegield, for en fishedreng, huor hand haffuer verit vngefer it aar, och tuende sønner har hand [23b] sielff, dend elste nafnlig Joen 14 aar [o]ch den anden Osmund Joensønner 11 aar gammel. Huilche laugretet med hannemb bejaet. Sagde derhos hansz sønner med liff och blod at were pligtig at tienne Hansz *Maystet* naar de dertil døgtig erkiendes kand. Joen Frambnes berette widere at hand med bemelte Joen Siuerszen war vel foræhnt, der de seenest paa Søreid schieltes ad, nemblig saaledes dersom det kunde were med det gode, da wille hand hielpe hans quinde i hans fraverelsze til rette, det meste mugligt er med konst, samt it husz at teche. Mensz epterdj hand har ført hamb denne trette paa wed hand iche dend foræhning at kand holde. Angaaende slagszmaalet derom beraabte Joen Frambnes sig paa windisbiurd, nemblig Andor Oufue, Tørisz Erffue och Knud Fladtnes, som hosz war, och effterdj de henhører til leehnet, da begierede hand saalenge delation.

Beroer saa sagen til nesteting at hans windisziurd imidlertid paa sine steder, wed æd kand tages beschreffuen. Diszligeste at schaffe wisz kundschab och widnisziurd til samme tid om hans sønners alder och thilstand.

Anno 1676 den 6 och 7 Octobris bleff holt høste, ledings och sageting med Halsznø Closters almue af Fieldberg och Etne schibreder, paa Colbenshoug udj Fielberg schibrede. Neruerinde ombudzmanden erlig och høiagtbaahr *Seigneur* Johan Frimand, bunde lenszmanden Ingebregt Sualand, med goet folch meere da ting søgte. Huorda retten blev betient med effterschreffne laugretzmend, nemblig Normand Norhus, Berent Fronsodal, Tosten Stangeland, [24a] Ifuer Hambre, Endere Houglan[d,] Willu[m...]rt[.....] Erich Skiedzuold, Erich Sualand, Eliasz *ibidem* [,] Anders Schortland, Gillich[!] Indbiue, och Olle Eicha[as]sz.

Hederlig och wellert mand, Her Peder Heltberg, loed læssze en supplication, indgifuen til Hans Excelentz Her Canceler och Hans Højærwerdighed Bispen, angaaende frj skydz ferd til kiercherne saa som sæduanligt, daterit Fielberg den 1 Julj 1676.

Med derpaa Hansz Excelentz Her Cancelers och Hans Højær`ver`dighed Bispens resolution, huor udj bønderne aduahres at de deris sogneprest saa som det tilforn, och af arrildz tid verit brugeligt, at føre til och fra kiercherne huor gudz tienneste schal forrettes, foringschab giører *etcetera*, aff Bergenhus den 16 Augustj 1676.

Huilche resolution ombudzmanden *Seigneur* Frjmand thilliuszer i alle maader at epterlefue, saa frembt Halsznøe Closters almue iche wille lide tiltalle derfor och strafes som wed bør.

Olle Sundnes stefnt for fløtnings forsømmelsze, med fougden Johan Toerszen, paa seeneste afreigningsting 1675.

Olle Sundnesz møtte, bekiende at hand war en heel nat vde med fougdens tienner at tilsige folch, och sende hans dreng til søen at føre, efftersom hand iche sielff war hiemme, och der hand komb til søes, hafde fougden folch noch, saa hand slap hiemb. Huilchet Johannes Wiig hiemmelet at hand[.] stifsøn war neder, och slap. Derfor frj kient.

Eliasz Sualand stefnt formedelst hand har ladet hans dreng arbeide och schiere torff paa nest forleden dend første tilforordnede bededaug, nemblig den 30 Junj.

Eliasz møtte, kunde iche fragaa eller benechte det were scheid, med vndschylding hand iche viste det war saa forbøden, och nøden hannem dertil trengte [24b] wis[te] sig intet andet til vndschylding.

Huor[fo]re ombudzmanden satte udj rette om hand iche burde bøde otte ørtuger och 13 *marcher* sølff, och war derpaa domb begierende.

Da epter tiltalle, giensuar och denne sags lejlighed och epterdj Eliasz Sualand intet kand fragaa, hansz dreng jo paa dend første bededaug, nemblig den 30 Junj sidstforleden, har arbeidet tuert imod Hansz *Konglig Maystetz* allernaadigste paabuden, och graffuet tøre, thil med er det ochsaa witterligt Hansz *Konglig Maystetz* allernaadigste forordning om bededagernis hellig holdelsze iche alleeneste paa tingene, mensz end ochsaa offentlig aff predichestollerne er aff kyndiget, meenige mand til effterretning. Huorfore er nu for retten affsagt at hand bør forfalden hafue til Hans *Konglig Maystetz* sigt, først breffuebrud 4 *march* sølff, derfor-uden helligbrøde 3 *march* sølff, andere saadanne til affschye.

Erich Anderszen Kalleuog af Føyens schibrede ladet stefne Ingebrigt Sualand, closterlenszmand udj Fieldberg schibred, formedelst nogen gieldzfordring, effter en domb førige sornschriffuer Christen Ref med mend affsagt hauer. Huilche domb bleff i rette lagt, som er affsagt Anno 1670 den 11 Octobris paa Hambre herudj Fieldberg schibred, formeldende i slutningen at Ingebrigt Sualand bør fyldest giøre sin egen vnderschreffne handschriff, inden fiorten dage, resten derpaa 7 rdr sampt 2 rdr 1 ort i omkostning, med widere desz formelding.

Ingebregt Sualand møtte, sagde sig intet denne gang at ville suare efftersom hand iche war loughlig stefnt. [25a]

Olle Stefenszen Indbiue och Erich S[.....] wed æd wandt at de epter ombudzmanden *Seigneur* Johan Frjmandz tienner, Peder Pederszen Sønderburgs mundtlig befalling, haffuer som i gaar fiorten dage siden, loughligen stefnt Ingebrigt Sualand her udj rette.

Parterne bleff thilspurt om de iche ville forlig. Huortil de paa begge sidder suarede nej. Erich Anderszen begierede domb.

Huor imod Ingebrigt prætenderer at hand ingenlunde kand eller vil betalle tuende ganger, thj hans handschriff har hand fyldest giort til *welbiurdig* capitain Gierstorff, effter hands haandz liudelsze.

Affsagt, effterdj for os udj rette legges sornschriffueren Christen Reff med mendz affsagde domb, som paa sex aarsz tid w-stefnt och w-suecket endnu ved macht staar, da hauer Ingebrigt Sualand samme domb inden sex vgger effter denne dato for welædle Her Assistentzraad, woris gunstige offuer dommere, eller hans fuldmegtig til paa kiendelsze at indsteffne, eller *forschreffne* dombs affsigt at fyldist giøre, saafrembt det iche wed vurderingh aff hans boe och formue, epter Kiøbebalchens 3 Capitel at vdsøges, och nu anvindte omkostning at betalle.

Anno 1676 den 9 Octobris blef holt almindelig høste, ledings och sageting paa Eye udj Skonneuig schibred med Halsznøe Closters almue der sammestedz. Neruerinde ombudzmanden erlig, høyagtbaahr och velfornehme mand *Seigneur* Johan Frjmand [25b] closter lenszmand Jørgen Eye, med got folch flere dend tid ting søgte. Huor da retten blef betiendt med epterschreffne laugretzmænd, nemblig Johannes Lande, Tøris Sefueræid, Laurs Bouge, Peder Tungisuig, Olle Sæbøe, Halduor Huideuold.

Østen Sandwold stefnt for det støche skougs fordøgelsze, der der gickis skoug maade, sampt til skougschaden at suare.

Østen møtte, suarit hertil at hand iche viste huemb dend tilhørde, førind det bleff besigtiget, menz kunde iche fragaa joe 1 tylt tømmer att haue hugget der. Sagde derhosz at hand formeente stocehug til komb noget deraff, effter derisz tileigning.

Ombudzmanden thilliuszde at Sanduoldz besiddere skulle bruge Sanduoldz skouf och march, lige saavit som hans formand brugt hauer, och huemb der paa schader, hafuer at stefne och kalde, saa lofuer hand *dennem* at forsuaare saauit lougens gemesz er.

Herom v-stefnt frembkomb och wed æd profuit Pouel Handeland och Jonas Fieland at det alletider har hørt aff gammell mend, at Sanduold eyer lige saa høiet op, indenfor elffuen som Handeland v-den for. Huoruit Sanduoldz besiddere och bleff tilholdt, *dennem* at til eigne.

Sanduoldz besiddere affsognet med ombudzmanden for begaaet skougschade, nemblig Østen 3 rdr, och enchen *ibidem* 1 rdr.

Pouel Handeland stefnt for skougschade epter foregaaende besigtelsze. Huorfore hand afsognet med ombudzmanden for otte rdr. [26a]

Ombu[*dz*]manden ladet stefne Pouel H[*andeland*] formedelst hans folch schal haue kiørt tømmer om helligdagene.

Huor til Pouel, som møtte, suarede at hand aldrig hafde ladet kiøre tømmer paa nogen helligdag, ey heller med hans widschab eller epter hans `ordre` har hans folch gjort det. Huorpaa hand afflagde æd, huilche Østen Sanduold wed `æd` med hamb sambtøchet och wergit.

Anno 1676 den 10 och 11 Octobris blef holt almindelig høste, ledings, skatte och sageting paa Uglens udj Waags schibred, med dedz skibreds almue. Neruerinde Konglig *Maystetz* fougit erlig och velfornehme mand Johan Toerszen, Kongensz bundelenszmand Johannes Windenes, førige lenszmand Clausz Beckeruig, med godt folch fleere da ting søgte. Huor da retten bleff betiendt med epterschreffne laugredzmend Michel Øchland, Olle Bache, Nielsz Hefueroen, Nielsz Rabenn, Olle Remmereid, Larsz Santor, Jacob Windenes, Simen Remmereid, Joen Drifuenes, Knud Ryland, Johannes Hougsta, och Larsz Melingh.

Huorda først blef lest Hans Excelentz Her Genneral krigsz *commissarius* welbaarne Loduigh Roszenkrandzes missive, til Hansz Excelentz Her Canceler, i den meening at hand har faait Hansz Høye Excelentz Her Stadtholders missive aff dend norsche leyer wed Wennersborg,

den 2 *Septembris* Anno 1676. Huorudj hand aluorligst befaller, at dend anstalt worder giort, at tienderne udj Norge, item den forleden aars paabudne tønne af huer fuldgaard, det aller snarest muligt udj nestliggende magatzinhus in natura worder ind lefuerit, wden for det lesz eller 12 kemmer høe, toe rixdlr for forleden aar paabuden, schal lefueres provian[t] [26b] wahre epter taxten, med widere dedz indhold. Daterit det Kongelige commissariat paa Aggers[hus] den 7 *Septembris* 1676.

Med derhosz Hansz Excellenz Her Cancelers befalling samme missive, forsuarligt at epter komme, aff Bergenhus den 19 *Septembris* Anno 1676.

Konglig Maystetz fougit *Seigneur* Johan Torszen thilspurde Heffuerøens besiddere, om de iche endnu vilde betalle schatten aff Qualuog vnder Hefuerøen, som nu for tre aar resterer, huilche hand alt, for førige aar, har clarerit epter raadmand Laurs Sandz matricul.

Huortil de suarit at deris ombudzmand hafde sagt at de iche schulle betalle widere end som paa deris hiembjord blef lagt, mensz intet for Qualuog, som er deris hagge.

Jens `Dauer[?]` bekiende nu for retten at hand tilforn hafuer sig erbødet helten aff dend schat med Hefuerøens mend at betalle, huilche hand endnu erbøed sig til, med saadan wilchor det at bliffue som det nu er.

Anno 1676 den 13 och 14 Octobris holtis høste, ledings, schatte och sageting paa Molde udj Ous schibrede, med dedz skibredz almue. Neruerinde erlig och welfornehme Johan Torsen, Konglig Maystetz fougit udj Sundhorlen, Konglig Maystetz bunde lenszmand Henrich Jenszen Molde, med meenige almue dend tiid ting søgte. Huor da retten bleff betiendt med epterschreffne laugretzmænd Størch Hougland, Anfind Steensland, Efuind Hofland, Olle Strønnøe, Michel Huchenes, Erich Wafit, Rolf Feresta, Olle Lebsøen, Suend Hafschaar, Haluor Holmefjør, Olle Neerquernes, och Anders Langeland. [27a]

Huor først liudeligen blef lest Hans [*Excelentz*] Her Genneral krigs commissarius, høyædle och welbaarne Loduig Roszenkrandzis missive, angaaende tiende och proviant. Huilche nest for wed Waags schibred extraherit er. Daterit det *General* commissariat paa Aggerszhusz den 7 *Septembris* 1676.

Diszligeste Hans Excelentz Her Cancelers befalling til fougden, samme breff forsuarligen at epterkomme. Daterit *Bergenhus* den 19 *Septembris* 1676.

Henrich Jenszen Lossz lod læssze it kiøbebreff aff Johannes Oluffszzen Mæland udj Opdal schibrede vdgiffuen, liudende paa it pund smørsleje liggende udj Sør Holmefjord, som Søffren paaboer, och det for 23 rdr 1 *march*, med skiøtningsøre, breffpenge och alt, och det til *forschreffne* Samuel[!] Jenszen Lossz och hans arffinger. Samme breff daterit Bagholmen, der kiøbet er sluttet den 22 Maj 1675.

Albert Nielszen Helleland loed læssze it kiøbebreff, huor hand har sig tilkiøbt, først aff Lauritz Joenszen Helleland, nj marcher smør och nj marcher i wahre, liggende udj hans paaboende jord Helleland. Huortil *forschreffne* Albertis hustru er odelszbaaren. Och det for halffiertende rixdlr och 2 rdr i skiøtningsøre. Daterit Sørstrømmøe den 29 Aprilis 1674.

Endnu vnder samme breff har *forschreffne* Larsz Joenszen Helleland affstaait 7 *marcher* smør med thilhørende wahre och Jørgen Jacobszen Helleland selger 3 ½ *marcher* smør med dedz wahre, paa hans hustru Karj Joensdaters vegne, der for-uden en *march* smør med dedz wahre som søsteren Magdele Joensdatter [*eyger*], til wederlaugh imod hendes vdgifne førsteboxel, och det alt til *forschreffne* Albert affstaait. Daterit Helleland den 29 Aprilis 1676. [27b]

Arne Særuold stefnt formedelst hand iche har vilt epterkomme en forligelsze och afsogning, hand for retten tilforn paa hans daatters vegne har indgaait.

Arne Særuold blef trende gange anraabt, mensz ingen paa hans wegne møtte. Lenszmanden Henrich Losz och Baar Lebsøen hiemmelt hand loughligen at were steffnt. Huorfore sagforpachterens fuldmegtig satte udj rette om hand iche burde bøde stefnefald. Derfor epter lougen til kiendt at bøde i stefnefald 1 *march sølff*.

Henrich Lossz ladet stefne, paa Hans Løningdalsz vegne, Hansz Øfre Bouge formedelst hand v-loughligen imod hans willie, har kast vnder hans land.

Hansz Bouge møtte, bad om forladelsze och at det schulle aldrich offtere schee. Huilche hannem och bleff paalagt iche v-den lejendingens minde, det hereffter at giøre vnder wedbørlig straff.

Konglig Maystetz fougit epter begiering fredliuste Løningdalsz eyendomb, baade til landz och vandz, at `ingen` dermed, v-den minde sig schulle befatte, vnder dobbelt bryde effter lougen.

Nielsz Rolszuog ladet wed schafferen steffne Peder Waage formedelst hand schal haue lagt hannem til at hand schal haue taget tuende nød fra hannemb.

Peder Waage møtte, sagde ingen at kunde eller haffde tillagt nogen sagh, mensz det sidste hand saae demb, da gich de udj Rolszuogs march.

Willumb Vdschot war stefnt til probs, huor hand sagde, at hafde hørt aff Peder Waage paa baaden paa kiercevejen, at hans kalffue war ved Rolszuogs quegh, och der komb de bort.

[28a]

Joen Lij war ochsaa stefnt til probs, m[*en effterdj*] hand tilforn schal were dømbt til kobberuerchet formedelst begangne tiufuerj, da bleff hans proff intet indført.

Nielsz Rolszuogh beraabte sig paa widere prob, nemblig Nielsz Norbøe och en Liusze Closters bunde nafnlig Efuind Koldjed, som er broder til *forschreffne* Peder Waage, Haluor Holmefjord, huorfore hand begierede delation, indtil hand kunde faae dennemb stefnt.

Beroer saa til førstholdende waarting om hand iche desz forinden wed sæhrstefnemaal med Konglig Maystetz `fougitz` beuilling sagen agter at vdføhre.

Anno 1676 den 16 och 17 Octobris bleff holt høste, ledingsz, skatte och sageting paa Lille Ballesem udj Stranduigh schibred, med dedz skibredz almue. Neruerinde Konglig Maystetz fougit welførnehme mand *Seigneur* Johan Torsen, Konglig Maystetz bunde lenszmand Willich Eye, med meenige almue da ting søgte. Huor da retten bleff betient med epterschreffne laugretzmænd, nemblig Anders Haauig, Engel Giøn, Arne Lejland, Olle Mjønes, Siuer Schiursand, Lars Ore, Olle Tuet, Vincentz Boelsta, Johan Boelsta, Johannes Refne, Jetle Skougseid och Anders Eye.

Huor da først liudeligen blef lest forindførte *Her General* krigsz commissarius missive til Hans Excelentz *Her Canceler*, anlangende tienden i Norge, samt proviant, huilche wed Waags schibred findes extraheret. Med derhosz Hans Excelentz *Her Cancelers* befalling til fougden samme missive paa tilbørlige steder at lade affkynde, och deroffuer holde som wedbør, aff Bergenhus den 19 *Septembris* 1676. [28b]

Stefen Christofferszen Lilleuig loed læssze it kiøbebreff liudende paa 14 mercher s[m]ør och fiorten mercher udj `vahre` liggende udj hans paaboende gaard Lilleuig. Huoraff Elias Lauritzen Storeuig haffuer solt 7 *marcher smør* och 7 *marcher wahre*, och Rasmus Anbiørnszen Storeuigh 7 *marcher smør* och siuf mercher wahre, och det til bemelte Stefen Christofferszen och hansz hustru Aagete Olszdatter. Huorfore Elias har oppebaarit treten

rixdlr och Rasmus Anbiørnszen tolf rixdlr med skiøtningsøre och alt. Samme bref daterit Stranduigen den 28 *Novembris* 1674.

Dernest loed *forschreffne* Stefen Lilleuig læssze it mageschiffte breff, huorudj hand mageschiffter lige imod hinanden, med hans hansz[!] broder Anders Christofferszen Tofft, saa Stefen affstaar halffottende *marcher* smør udj Giøn i Haalandzdalsz kierche sogen, imod halffottende *marcher* smør udj *forschreffne* Lilleuig, huorpaa Stefen selff boer. Daterit Nortuet den 13 *Octobris* 1675.

Hansz Torbenszen Vindenes loed læssze it kiøbebreff aff hans broder dend hederlige mand Anders Torbenszen degen til Ous prestegiæld vdgifuen, liudende paa siuf *marcher* smør med bøxel, liggende udj en gaard kaldes Opsal udj Stranduig skibred och Fuse sogen, och det for otte rixdlr. Samme breff daterit Nortuet den 13 *Octobris* 1675.

Hansz Torbenszen loed endnu læssze it mageschiffte breff imellemb *hannem* paa dend eene, och Anders Ingebregtsen Foer, paa dend anden side, huorudj Hansz Torbenszen Windenes afstaar for hand[!] suoger Anders Foer, en hansz arfueligen tilfalden odelszjordepart liggende udj en gaard kaldisz Opsal udj Fussze sogen, skylder aarligen landschyld med bøxel, smør it pund och eluffue *marcher*. Derimod Anders Foer offuerdrager udj en gaard kaldes Aachere udj Stranduig sogen och schibred liggende, først lige imod det andet smør 1 pund och 11 *marcher* [29a] och derfor-uden som hand solt hafuer [.....] och 11 *marcher*, och [det] for 25 rixdlr. Samme [bref] daterit den 13 *Octobris* 1675.

Knud Olszen Egeland loed læsze it kiøbebreff vda[ff] hansz suogere Anders Haauig, Anders Berge, Olle Lygre och Erich Sundfiord vdgifuen, liudende paa en half løb smør och it giedschin, liggendes udj end gaard i Fussze sogen kaldisz Wanduig, och det for 53 ½ rdr, som er paa huer søsterlod tolf och en half rixdlr, och selff eyer *forschreffne* Knud Egeland paa hans hustrues vegne en søsterlod derudj, for-uden dette. Samme bref daterit Skougszeid den 21 *Aprilis* 1675.

Anders Lauritzen Berge i Stranduig schibrede och Fussze sogen boende, loed læssze it kiøbebreff liudende paa endeel odelszgodz udj hans paaboende gaard Berge, huorudj Knud Aaland paa hans hustrues vegne aff staar ælste broder loed 10 2/5 *marcher*, med dedz wahre for atten rdr. Suend och Joen Joensønner och Olle Kleppe paa hans hustrues vegne affstaar en broderloed ligesaameget for ligemange penge. Willumb Lauritzen Sambøen affstaar ochsaa en broderloed ligemeget for lige mange penge. Daniel Jørgenszen Øfre Bouge aff staar paa hans hustrues vegne en søsterloed, |-her-| 5 1/7 *marcher* smør och tilhørinde wahre for nie rixdlr. Efuind Koldjed ochsaa affstaar en søsterloed, lige megit for ligemange penge. Olle Egeland affstaar en søsterlod for ligemange `penge`, alt *forschreffne* udj Berge beliggende med bøxel och herlighed. Samme breff daterit Marchus til it almindelig skatteting den 10 *Augustj* 1676.

Effter at forindførte skiøder och mageschifftebreffuer war protoculerit, da ankomb først Hans Høye Excelentzis ordre och befalling, huilche siden blef lest, och er liudende som følger. [29b] Først bleff publicerit Hansz Høy Excelentzis befaling och paabu[d] at tienden udj Norge samt och af huer fuldgaard en tønne korn, strax worder paabøden, ligesaa fuldkommen som forleden aar, och i steden for det lesz høe 2 rdr udj proviant wahre epter taxten, som i fiør, saa det udj betimelig tid huer stedz neste magatzinhuusz uden forschiel eller forschaanszel kand indlefueres. Sampt at *Her General commissarius* aluorlig ville paadrifue, och sig yderligst lade vere angelegen, at det strax och v-den nogen forsømmelse paa de steder, som i fiør, indscaffes. Daterit af leyren wed Wennerszborg den 2 *Septembris* 1676.

Med Hans Excelentz *Her Cancelers* vnderschrift til Konglig *Maystetz* fougit, hannemb til nermere epterretning angaaende samme paabudne indfordring och leverantz, aff Bergenhus den 9 Octobris 1676.

Dernest blef liudeligen lest Hans Høye Excelentzis befaling til *Her Canceler*, belangende en pertinent vnderretning om huisz middeler af Bergenhus stift, som til militien destinerit, och endnu udj behold er, sampt huad ammunition, geuehr och proviant udj Bergen findes. Sampt at *Her Canceler* wille behage, wedkommende at befalle at de w-forhallelig forfatter, och Hans Høye Excelentz tilsender rigtige extract aff alle middeler, were sig toldpenge, stiftes indkombster etcetera, sampt af alt wed tyghuszet och magatzinet forefindende ammunition, geuehr och proviant. Item en extract rulle aff alle compagnier och huad officerer och artollerj betienter der findes, item huormange de enrollerede ere, [30a] huorledes och med huad geuehr forsiune[.....] en huer, derisz allarm pladz, udj tilfelde besch[*ichelsze*] med widere etcetera. Daterit Aggershus den 28 Septembris 1676.

Med derhoes Hansz Excelentz *Her Cancelers* befalingh til fougden, derepter at lefue, som hand agter at tilsuare, aff Bergenhus den 9 Octobris 1676.

Derepter blef liudeligen lest Hans Excelentz *Her Cancelers* missive til fougden, i dend meening at Hans Høye Excelentz *Her Stadtholder Gyldenlewes* befaling er op kommen, at saa som Hans *Maystet* Kongen af Frankrig, hauer declarerit ofentlig krig och feide imod Hans Konglig *Maystet* voris allernaadigste arfue konge och herre. *Her Canceler* da samme ruptur offuer alt, udj det |-udj-| mig naadigst anbetrode stift, schulle giøre public och aabenbahr. Huorpaa følger befaling til fougden, samme feide at lade affkynde, aff Bergenhus den 9 Octobris 1676.

Huad sager som war stefnt til dette høsteting, blef opsat til dend tiid, som tienden herudj schibredet bliffuer annammit, til huilchen tid en huer epter samme stefning, som de nu med stefnt er, hauer at møde, naar de ichun bliffuer wed lenszmanden aduahrit, huilchen daug Konglig *Maystetz* fougit dertil berammendes wordet.

Anno 1676 den 19 och 20 Octobris blef holt høste, ledings, skatte och sageting paa Traa udj Strandebarm schibrede med dedz skibredz almue. Neruerinde Konglig *Maystetz* fougit, erlig och welfornehme mand Johan Torson, bunde lenszmanden Hansz Mundem, med got folch flere dend tid thing søgte. Huorda retten bleff betiendt med effterschreffne laugretzmend, nemblig [30b] Erich Aachere, Olle Berge, Iffuer Røruig, Torbiørn Solbiør, Anders Brou, Anders Omme, flere sornemend blef intet indført eptersom ingen sager udj mit gebet war stefnt, meere endsom thilforn blef foræhnt.

Huorda først bleff liudeligen lest alle wed Stranduig skibred specificerede och anteignede befallinger, sær om tienden udj Norge, sampt dend tønne korn af huer fuldgaard, udj neruerinde saasom forleden aar at contribuere. Diszligeste om rigtig extracter offuer ald beholding aff forleden saauelsom nu paabuden tiende och proviantwahre. Item extract om de enrollerede, huormange de ere sampt huad gewehr hosz demb findes. For det fierde och sidste, bleff lest feidens forkynding imellemb kongen aff Frankrig och woris allernaadigste herre och arffuekonge, med widere deris indhold, som til forn extraherit er.

Anno 1676 den 21 och 22 Novembris blef holt høste, ledings, schatte och sageting paa Belt udj Opdal schibred, med dedz skibredz almue. Neruerinde Konglig *Maystetz* fougit, erlig och welfornehme mand Johan Torsszen, bundelensmanden Christoffer Hammerhoug, med meenige almue dend tid thing søgte. Huorda retten blef betient med epterschreffne

laugretzmend, nemblig Knud Søreid, Olle Nielszen Gieland, Jacob Hammerhoug, Hansz Mæuatten, Knud Opdal, Johannes Haaland, Morten Helleland, Madz Wæuaten, Johannes Tuet, Nielsz Wattedal, Ibe Wernøe, Johannes Øfre Hammerhoug.

Huor da først alle wed Stranduig schibred folio 29 och 30 extraherede ordre och befallinger, bleff iligemaade her for meenige almue liudeligen lest.

Der for-uden ankomb nu først hertil stedet fra Bergenhus. [31a] Først blef liudeligen lest Hans [Exc]e[lentz] Her Baron Jensz Juels, som udj Hansz Høy[e Excelentzis] frawerelsze stadtholderschabet er [off]uerdraget, forklaring, paa dend forleden aar paabiudne [...] tønner biug, och i det sted, enten meel eller gryn, sampt halfanden lesz høe aff huer fuldgaard paabøden, sampt kongens och kierchens tiende, saasom forleden aar paabuden, i dette aar at continuere. Och schal staa en huer frit, at giue penge, for epterschreffne som i steden maa lefuere, enten for den *forschreffne* biug, halfanden lesz høe, saauelsom for tienderne, och da betalle for 1 *tønne* biug 2 ½ rdr, 1 tønne erter halffierde rixdlr, en tønne rug 3 rdr 1 ort, 1 tønne blankorn halffottende ort, 1 tønne hafre fem rixort, it lesz høe toe rixdlr, huoroch heller andre døgtige wahre, derfor lefuere vil, da bereignis samme kornwahre och høe til ofuenbemelte prisz, och kand da ochsaa med saadanne wahre betalles, nemblig tørfisch waagen 1 sletdr, røget kiød 5 sletmarch 8 *schilling* waagen, smør 1 waag 1 rdr 5 *march* 12 *schilling*, saltet kiøde 20 *march* tonden, huilche alt til den 20 Decembris førstkommende til proviantschriffuere udj Bergen schal lefuere, med wittløfftigen desz formelding. Daterit Christiannia den 3 *Novembris* 76.

Med Hans Excelentz Her Cancellers befa[lingh] til fougden, det paa tilbørlige steder at [lade] forkyndige, daterit Bergenhus den 14 *Novembris* 1[676.]

Dernest blef lest Deris Excelentzer Her Baron Jens Juels och Loduig Roszenkrandzis missive til Hansz Excelentz Her Cancellers, i dend meening, Hansz Konglig Maystetz allernaadigste forordning hertil landet er opkommen, huor udj specificeris at i Hansz Maystetz riger och lande krytdzallere schal annamme, aff dedz vndersaaterne [31b] i schatterne for sex march dandsche eller 96 schielling, efftersom de saaledes paa det [k]ongelig general commissariatet, som noget clarerer, bliffuer antaget med widere etcetera. Daterit det genneral commissariat, den 3 *Novembris* 1676.

Med derhosz Hans Excelentz Her Cancellers befalling til fougden, dend w-fortøfuet paa tilbørlige steder at lade forkynde, aff Bergenhus den 14 *Novembris* 1676.

Mandhaftig Gutormb Hollekimb, constabel paa Bergenhus och førige bunde lenszmand herudj schibredet, loed i rette legge en rigens stefning vnder forseigling, huorudj lader citere en deel herudj schibredet for resterende schatter och kierche restandz de hannem for Anno 1671 schal were schyldig bleffuen. Samme stefning daterit Bergenhus den [¹.] *Septembris* 1676. Først epter stefningen begierede Gutormb Olszen Hollekimb, hannem maatte schee dend deel som ret war, och de schyldige maatte bliffue kiendt til betalling, efftersom hand haardelig bliffuer søgt for huisz restandz hand schyldig er.

Epter stefningens anleding bleff |-bleff-| 'først' anraabt Johannes, enchen Karj och enchen Maleene udj Waage, huilche Gutormb kreffuede til sammen penge 9 *march* 8 *schilling*. Huilche de iche wed æd kunde affwerge, ey heller kunde Johannes fragaa som møtte paa samptliges wegne, noget joe at restere. Derfor samptlige tilkiendt at betalle en huer saasom de kand restere.

Botel Norbost bekiende Gutormb at war clar.

Nielsz Torfuenes berette Gutormb, fougden *Seigneur* Johan at wille clarere for.

¹ Her er det eit ope rom for datoen.

Henning i Botter ochsaa klar.

Nielsen Kaaste stefnt for schat 2 rdr 1 *march* 14 *schilling*, for <kierche>kiør leje 1 rdr. Fougden tiener Nielsen hiemmelet hand war udj flötning. Lensmanden Christoffer Hammerhoug sagde Nielsen haffde sagt 14 *march* schat til fougden at hae clareret. [32b]

Johannes Skaar stefnt for 1 *march* 14 [*schilling* .....] mand Torgier *ibidem*, som har faa[*it* .....] møtte, kunde iche affwerge, til[*kiendt der*]fo[*re*] at betalle.

Styrch och Elend Smieuold, thilholder nu udj Bisen.

Alle Giøugs mendene stefnt, som Gutormb bekiende at were klar.

Anders Huchefehr, bekiende Gutormb med hamb at were forligt.

Nielsen Wattedal stefnt, for 1 ort i schat. Kunde iche wed æd epter lougen affwerge, derfor kiendt til at betalle.

Lauritz Lj stefnt for 9 *march* 12 *schilling*, huorom Christoffer och Jacob Hammerhoug hiemmelet at de war med der Nielsen Knudsen vdtoch 9 *march* 12 *schilling*, huor offuer schiød enda 2 *schilling*, som hand gaf hofmanden. Mensz wiste iche for huilchet aar det war, huorom vil schaffes forclaring, huor paa det til fougden er betalt, eller och *forschreffne* Larsz Lj at betalle.

Gulbrand Berie stefnt for 5 *march* 13 *schilling* i schat. Madz Wæuatten møtte, meente der stoed intet epter Gulbrandz beretning igien, vden huad skydzferdschat war angaaende, efftersom det aar ingen skydtzferschat i sæhr war paabøden, och *forschreffne* Gulbrand intet andet viste sig med at berfj, derfor tilkiendt samme 5 *march* 13 *schilling* at betalle.

Joens Skaarpetuet stefnt for 1 rdr 5 *march* 14 *schilling*. Paa Joens vegne møtte ingen. Gutormb meente sielff til fougden at vere clareret.

Erich Hollekiemb huszmand paa Hollekiemb, |-thilforne-| tilforn tilholdende paa Ytre Wæe, stefnt for 3 rdr femb *march* 14 *schilling* skat for 71. Erich møtte, `berettede` at hand ichun hafde boet |-udj-| paa Wæe vdj 3 aar, nemblig 71, 72 och 73. Derpaa har hand først betalt til Gutormb for 71 8 *march* 8 *schilling*, til fougden 4 quiger for 6 rdr, wed Laursz Anderszland ladet betalle til fougden 3 rdr for en koe, och 1 rdr til legszmanden Jacob Dalland. Bekiende widere at it aarsz schat war betalt for Wæe, wed *Seigneur* Jørgen Pederszen. [32b] [.....] beroer til affreigningsting och desz forind[en] haffuer Erich Hollekiemb at schaffe welfornehme [...] Johan Torszen saauelsom *Seigneur* Jørgen Pederssens beuisz huad til en huer er betalt, eller dend paastefnte rest at betalle.

Morten Helleland stefnt for 2 rdr 2 *march* 2 *schilling*. Morten møtte, bekiende det til fougden at vere betalt, och Gutormb bekiende self fougden hannemb det ville decortere.

Larsz Bache stefnt for nogen 3die tage, och først landschyld, huor med Gutormb schal vere forligt.

Alle forindførte som er kiendt til betalling, haffuer at betalle inden fiorten `dage` eller derfor at lide wurdning epter lougen.

Hederlig och wellert mand Her Jørgen Skürmand ladet stefne Ingebrigt Johansen Nedre Hommeluig, formedelst hand schal sig til eigne fornødz penge, eller fornød, aff en |-kaldes-| gaard kaldes Belt, huoraf schal legge til presteboelet paa Tysznes ½ løb smør ½ hud och 1 giedschin, och Ingebrigt Hommeluig schal eye lige saameget, nemblig ½ løb smør ½ hud 1 giedschin. Huorfore Nielsen Ro?? som fuldmegtig paa dend hederlige mandz wegne, formeente hand burde paa presteboellens wegne, nyde half fornød med *forschreffne* Ingebrigt Hommeluig.

Ingebrigt Johansen møtte, thilspurde lejlendingen om hand iche hertil dags hafde betalt fornødzpenge til hannem. Huortil Rasmus Belt, som møtte, suarede, sagde at hae betalt til Ingebrigt Hommeluig, mensz iche til presten, thj presteboellens part hauer aldrig fult fornøden. Lejlendingen Rasmus Belt erbød sig it fornød at wilde holde, mensz tuende kunde hand iche wedstaae at vdgiffue, eller føde.

Ingebrigt Hommeluig lagde it mageschiffte breff udj rette, huorudj hand haffuer [33a] mageschiffte sig samme gaard [.....] Hans Excelentz høyædle [.....] Luduig Roszenkrandz, genneral [.....] udj Norge, imod en gaard [.....] Giere, liggendis udj Quindherit schibrede [.....] |-f??dens-| sogen, skylder ½ halff[!] smør och 1 giedschin. Samme mageschiffte breff daterit Hateberg Anno 1667 den 2 Augustj.

Effter huilchen breff Ingebrigt Hommeluig formeente endnu som tilforn, at følge fornød paa hans part, effterdj hand følgende fornød aff det hand har imod *forschreffne* Belt affstaait, och Hansz Excelentz høybemelte *Her* genneraø commissaris, saauelsom hansz werfader, sallig och *welbaaren* Axel Mout, samme foernød aff *forschreffne* Belt har fult. Siden det til odel er kiøbt meener derfor epter skiødens eller mageschifftebreffuedz formelding, effterdj det hamb med lige wilchor er offuerdraget, dit hereffter, samme v-formeent for *Her* Jørgen Skurmand i alle maader at følge, huorpaa hand war domb begierende. Eller och huisz dend herlighed *hannem* kunde bliffue frakiendt, begierede hand sit godz igien epter mageschifftebreffuidz indhold.

Affsagt epterdj mageschifftebreffuit iche eygentlig nefner fornød, och en adelszhaand at kiende paa vnderstaae wj, som vnderdommere, iche at giøre. Huorføre det for woris gunstige offuerdommer indvisszes om Ingebrigt Hommeluig samme fornød hereffter |-bør iche-| bør, som til forne følge, och lejlendingen imidlertid aff hans eygere iche widere, endsom sæduanligt at besueres, med mindre andre `saadanne` frjhedz breffuer derpaa bliffuer frembuist. [33b]

Konglig Maystetz fougit *Seigneur* Johan Toerszen fredliuste Fladderagger skoug, at ingen sig schal tilfordriste derudj at hugge, eller hugge lade udj nogen maader, saa frembt huem der befindes iche schulle lide `schade` for hiembgiæld och derfor lide dobbelt bøder epter lougen.

Hansz Mæuatten loed for en siddende ret i daug, laugbiude 3 spand smør och ½ hud, med bøxel, liggende udj Bache herudj Hommeluig bøigden, at huemb det agter at indløssze som dertil kand were odelszberettiget, da det at schee inden Kyndiszmisse førstkommende.

Anno 1676 den 18 Decembris waare wij effterschreffne Konglig Maystetz fougit, welforstandig mand Johan Toerszen, sornschriffuere Bendix Dyrhus, paa Nor Holme udj Opdal schibrede, at holde aff reining med almuen aff Ous, Stranduig, Opdals och Waagsz schibreder, huor da først til aff reining blef frem eschet Ous schibredz almue udj epterschreffne some mendz neruerelsze, nemblig Suend Hafschaar, Olle Lebsøen och Haluor Sør Holmefjord. Och befandt sig restandzen saaledes, nemblig 1 legh: for-uden legsz pengene, Salbø 2 rdr 1 ort.

2 legh: Hofland 5 ½ *march*. Sørstrønnøe 2 ½ *march*. Røting 2 rdr 12 *schilling*. Sundøen 3 *march* 14 *schilling*. Lebsøen 4 rdr 4 *march* 8 *schilling*. Halgiem 2 rdr 2 ½ *march*. Ytre Hofland 4 rdr 4 *schilling*. Feresta 4 rdr 10 *schilling*. Særuold 1 rdr 8 *schilling*. Storemb 2 rdr 1 *march*. Døsemb 3 *march*.

3 legh: Lydtzen 2 rdr 3 *march*. Jelde 1 rdr. Molde 3 rdr 3 ort. Klyffue 3 *march*. Mehus 9 *march* 8 *schilling*. Giemdal 1 rdr 8 *schilling*. Lij 1 rdr. Nere Røe 1 rdr 3 ort. Løningdal 2 *march* 4 *schilling*. Øffredal 2 *march*. Missetter 2 *march* 4 *schilling*.

4 legh: Nere Bouge 12 *schilling*. Rosuold 5 *march*. Ytre Sambøen 3 ort. Lunderuig 5 rdr. Helleland 5 ½ rdr. Hafschaar 2 rdr 2 *march*. Dalle 3 rdr. Aaland 4 rdr 2 ½ *march*. Sør Holmfior 5 *march*. Norholmfior 2 rdr 1 *march* 11 *schilling*.

5 legh: Soelberg 4 *march*. Rolszuog 3 ort. Waage 1 *march* 4 *schilling*. Skielaan 1 *march* 4 *schilling*. Reigsta 8 *schilling*. Noruig 4 *march*.

Siete legh: Ytre Tøsze 3 rdr 3 ort. Gaaszedal 2 ½ *march*. Skrobernes 2 ½ *march*. Totland 18

schilling. Lille Strøm 1 *march*. Summa beløber til sammen, penge 72 rdr 1 *march* 9 *schilling*. [34a]

Dernest blef fremb eschit Stranduig schibred[.....] reining, huor ingen some mend møtte [*vden*] nogle faa legszmend. Och beløb r[*estandzen*] sig saa som følger.

1 legh: Skottun 2 r[*dr*.....] Windenes 4 rdr 3 *march* 4 *schilling*. Dalland 7 ½ rdr. Tofften 1 ½ [...] Aachere 3 rdr 1 *march*. Qualle 2 rd |-1-| 3 *march*. Lilleuig 7 *march*. Stor[e]uig 2 rd 4 *march*. Houge 7 *march*. Lejland 9 *march* 8 *schilling*. Særuold 5 *march* 11 *schilling*.

2det legh: Hougen 10 *march*. Sefueræid 3 ort. H[.]anger 1 rd 12 *schilling*. Haseltuet 3 *march* 1 *schilling*. Hiortedal 1 ort. Sandal 1 rdr 2 *march*. Engeuig 0.

3die legh: Refne 3 *march* 9 *schilling*. Selszuold 4 *march* 14 *schilling*. Øffre Hage 4 *march* 12 *schilling*. Nere Hage 1 rdr. Store Ballesemb 5 rd 8 *schilling*. Skumbstuet 4 *march* 4 *schilling*. Sørtuet 2 *march* 4 *schilling*. Kleppe 3 *march* 12 *schilling*. Baartuet 1 ort. Lille Baart 17 *schilling*.

4de legh: Hiertnes 3 rdr 2 *march*. Yddallen 5 *march*. Nortuet 3 rdr 2 ½ *march*. Mit Waage 1 rdr. Øffre Waage 2 rdr 8 *schilling*. Skotlebrot 1 *march* 14 *schilling*. Nesz 1 *march* 14 *schilling*. Teige 2 *march* 12 *schilling*. Bersuogen 2 ½ *march*. Bischofshavn 2 ½ *march*.

5te legh: Schiørsand 4 rdr 1 *march*. Lille Lij 5 *march* ? *schilling*. Stoere Lij 1 rdr 3 ort. Hage 11 *march*. Foer 9 *march* 12 *schilling*. Gierde 1 *march* 10 *schilling*. Opsal 4 *schilling*. Haaland 8 *march*. Qualle 7 *march* 5 *schilling*. Wanduig 2 ½ *march*. Berge 4 *march* 12 *schilling*.

6te legh: Østesta 2 ½ rdr 12 *schilling*. Øffre Eigeland 5 *march* 5 *schilling*. Nere Egeland 6 ½ *march*. Ytre Røe 3 rdr 2 *march*. Mitrøe 5 *march* 4 *schilling*. Indre Røe 5 *march* 4 *schilling*. Holthusz 1 ort. Kiøn 5 ½ *march*. Nere Holde 4 *march* 2 *schilling*.

7de legh: Berland 1 rdr 4 *schilling*. Berlandztuet 11 *march* 4 *schilling*. Berie 1 *march*. Nere Boelsta 1 rd 5 *march*. Aare 1 rdr 3 *march* 8 *schilling*. Biørndal 1 ort. Summa beløber dedz skibredz restandz, penge 90 rdr 13 *schilling*.

Blef saa frem kaldet Waagsz skibred til afreining, møtte ichun tuende some mend, Olle Houglan och Joen Drifuenes, och nogle faa legszmend, huor restandtzen sig befandt som følger.

1 legh: Eye 8 ½ *march*. Sør Rønholm 2 rdr 4 *march* 2 *schilling*. Hageberg 3 *march* 12 *schilling*. Westuig 3 rdr 3 ort. Houglan 3 rdr 4 *march* 12 *schilling*. Mit Engeuig 1 rdr 4 *schilling*. Sør Engeuig 2 rdr 5 ½ *march*. Nor Engeuig 2 rdr.

2det legh: Øffre Læuog 3 rdr 12 *schilling*. Sanduig 3 rdr 3 ort. Nor Stochen 3 *march* 12 *schilling*. Tuet 1 ½ rdr. Lille Tofftelan 3 *march*. Lille Næsz 4 *march*. Store Næs 3 rdr 4 *march*.

3die legh: Prestbøe 1 rdr 12 *schilling*. Lande 7 ½ *march*. Rommereid 3 ½ rdr. Wiigh [34b] 5 rdr 3 ort. Tuet 6 rdr 8 *schilling*. Aarbøe 3 ort. Lierbøe 10 *march*. Setterbøe 2 rdr 5 *march* 8 *schilling*. Ryeland 3 rd 4 *march*. Aurschoug 2 ½ rdr. Storeuig 3 *march*. Fitie 16 rd 1 ort.

Fierde legh: Tidzeleuold 3 ½ rd. Hougstøe 3 rdr 2 ½ *march*. Helleland 8 rd 4 *march* 12 *schilling*. Sørfunden 6 rdr 4 *march*.

Fembte legh: Gauxemb 2 *march*. Greszdal 2 *march*.

Siete legh: Nere Waage 3 *march* 4 *schilling*. Søre Aarland 4 ½ *march*. Nordre Aarland 3 ½ *march*. Stangelan 1 rdr. Fuglerøen 10 *march*. Qualuog vnder Hefuerøen 2 ½ *march*. Møgster 4 *march*.

Siufuende legh: Kalfue 3 rdr 1 *march* 12 *schilling*.

8tende leg: Skaar 2 rdr 2 *march*. Taranger 3 rdr 2 *march* 10 *schilling*. Trolan 7 *march*. Meling 9 *march* 12 *schilling*.

Niende leg clart. Tiende legh: Windenes 4 rdr 3 ort. Vllenes 2 ½ *march*. Nødzheller 2 ½ *march*. Kolbensuigh 2 *march* 3 *schilling*. Summa beløber restandzen herudj schibredet til

penge 130 rdr 4 *march* 7 *schilling*.

For det sidste blev fremkaldet til afreigningh Opdalsz skibredz almue udj lenszmanden Christoffer Nere Hammerhous, och epterschreffne laugretzmendz neruerelsze, nemblig Anders Løchhammer, Jacob Dalland, Rasmus Toe, Knud Søreid, Larsz Lande, och Sæbiørn Fereuogh. Huorda restandzen befandt sig epter rigtig afreigning udj epterfølgende maader.

1 legh: Søreid 2 rdr 4 *march*. Sæed 1 rdr 3 ort. *Øffre* Stølle 2 *march*. Nere Stølle 3 *march*. Nere Beltesta 5 *march* 14 *schilling*. *Øffre* Beltesta 2 rd 4 *march*. Hofdenes 3 rd 3 *march* 4 *schilling*. Store Setter 1 rdr. Stoerssetters fæmarch 3 *march* 12 *schilling*.

2det legh: Lille Ambland 9 *march* 12 *schilling*. Stoere Ambland 5 rdr. Lij 4 *march*. Hillisuig 20 *schilling*. Tuet 9 *march* 12 *schilling*. Haanes vnder Fereuog 2 ½ *march*. Haaland 4 *march*. Haalandz ødegaard 6 *march* 4 *schilling*. Landrøn 7 ½ *march*.

3die legh: Sunde 7 *march*. *Øffre* Flyensfer 1 rdr 2 ½ *march*. Nere Flyensfer 3 ½ rdr 8 *schilling*. Aasze 5 *march*. *Øffre* Huchefer 2 rdr 1 *march*. Lille Bratetuet 2 rd 3 *march*. Stoere Brattetuet 3 rdr 3 ort. Eritzuehr 5 rd 6 *schilling*. *Øffre* Giedland 11 *march*. Erfuesuig 3 *march* 4 *schilling*.

4de legh: Toe 4 rdr 1 *march* 12 *schilling*. Roelsemb 3 rdr 1 *march*. Lille Stue och Opdal 3 rdr. Jeldefald 3 *march*. Wermedal 1 rdr 2 ½ *march*. [35a] Dallen 2 rdr 3 ½ *march*. Haaemb 9 *march* 2 *schilling*. Borg[.....] Hollekiem 7 ½ rdr. Reigsem 5 rd 1 *march*. M[.....] 4 rd 2 *march* 12 *schilling*. Eechaas øde 5 ort.

5te leg: [*Hoffu*]ischla[*nd*] 2 rdr. *Øffre* Drange 1 ½ rdr 6 *schilling*. Nere Drange 3 ort. Leite 2 rdr 2 *march*. *Øffre* Kleppe 11 *march* 4 *schilling*. Nere Kleppe 2 ½ rdr. Stoere Kongszuig 1 rd. Næsz 5 ½ *march*. Næsz ødegaard 2 ½ *march*. Skaar 1 rd 4 *schilling*. Torfuenes 2 rdr 3 ½ *march*. Øchland 9 *march* 12 *schilling*.

6te legh: Tuet 4 rd 1 *march*. Mæuaten 11 *march* 4 *schilling*. Epland 2 rd 3 ort. *Øffre* Helleland 2 ½ rdr. Nere Helleland 3 rdr 3 ort. Koste 2 rdr 4 *march* 14 *schilling*. Norbusta 7 rdr 4 *march*. Baten 2 rdr 8 *schilling*. Sør Holme 10 *march* 14 *schilling*. Nor Holme 1 rdr 8 *schilling*. Holdsetter 1 ort.

7de legh: *Øffre* Giøuog 3 ½ rdr. Mit Giøuogh 10 *march*. Sør Giøuog 7 *march*. Kaldefosz 3 *march*. Nere Hope 1 rdr. Øfre Hope 5 rdr. Schaar 1 rdr 4 *schilling*. Øfre Bruntuet 7 *march* 14 *schilling*. Nor Grøteid 2 rdr 8 *schilling*. Sør Grøteid 8 *march* 12 *schilling*. Teigland 6 rd 3 ort. Wernøe 11 *march* 14 *schilling*.

8te legh: Ytre Wæe 5 ½ rdr. Indre Wee 5 rd 2 ½ *march*. Lande 5 rdr 5 ½ *march*. *Øffre* Dalland 8 *march*. Nere Dalland 6 rdr 5 *march*. Waage 7 rdr 5 ½ *march*. *Øffre* Gieresta 4 ½ rdr 12 *schilling*. Hegland 7 *march*. Siuerszuig 1 rdr 4 *schilling*. *Øffre* Hommeluig 9 ½ *march*.

9de legh: Nere Hommeluig 1 ort. Hommeluigs holme 5 *march*. Belt 2 *march*. Hammeruig 5 *march*. Myrdal 4 *march* 11 *schilling*. Grimszland 3 ort. Lille Gudøen 5 *march*. Gudøen 2 rdr. Nere Lunde 2 rdr 3 ort. *Øffre* Lunde 3 ½ rdr 4 *schilling*. Bache 3 rdr 3 ½ *march*. Kattelund 2 rd 8 *schilling*. Kattenes 2 rdr 5 ½ *march*. Øchland 2 rdr 3 ort. Gripne 3 ½ rdr. Weuaten 2 rdr 8 *schilling*. Røe 1 rdr 1 ort.

10 leg: Studzuig 2 rdr 3 ort. Øfre Hammerhoug 5 ½ *march*. Tuet 3 rdr 2 *march* 1 *schilling*. Møchlebst 2 rdr 2 *schilling*. Meland 4 rdr. *Øffre* Waage 4 rdr 3 ½ *march*. Mitwaage 7 ½ rdr. Nere Waage 5 ½ *march*.

11 legh: Berie 3 rdr 2 *march*. Wattedal 4 rdr. Skiold 2 ½ rdr.

12 legh: Langeland 5 rdr schriffuergaard. Skaden 4 *march* 4 *schilling*. Handenes 2 *march* 4 *schilling*. Skorpen 5 rdr. Skorpetuet 2 rdr 4 *march* 4 *schilling*. Hetlelj 4 *march* 9 *schilling*. Sletteskoug 2 rdr 8 *schilling*. Espeuig 11 *march* 4 *schilling*. Summa beløber Opdal schibredz restandz, penge 291 rdr 3 *march* 19 *schilling*. [35b]

Summa summarium ofuer ald restandtz vdj forschreffne fire skibreder, beløber thilsammen, penge 584 rdr 5 *march*.

[Folio 36a-b er blank. Etter denne er det limt inn eit blad, som truleg har vore sist i den opphavlege protokollen. Det har i øvre høgre hjørne fått nummeret 296, noko som neppe kan vera eit opphavleg sidenummer. Eg har her gjeve den folionummeret 37. Handskrifta på denne sida er ei anna enn Bendix Djurhus si, men diverre er nedste del av sida, der underskrifta har vore, rive bort.]

[37a]

I denne protocoll, huorudj findis fyrgetiuffue oc aatte numererede igiennem dragne oc forseiglede blader, hafuer sorenschriffueren i Sundhorlehn, Bendix Diurhusz, rigtig at schriffue, alt huis udj næruerinde 1676de aar, for loug oc rett, hans bestilling vedkommende, passerer, som hand agter at ansuare. Bergenhusz *den 13 Januarij 1676.*

[Fol. 37b er blank]

[SLUTT]